

Lovec

glasilo Lovski zveze Slovenije

Oktober 1979 **10**

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo
letnik LXII., št. 10

oktober — vinotok 1979

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.

Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Glavni urednik: Tone Svetina

Odgovorni urednik in urednik: France Cvenkel

LOVEC izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide

v začetku leta, v januarju.

Po mnenju Republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Ta številka je izšla v 20 300 izvodih.

Letni prispevek zveze lovskih druženj
Lovski zvezi Slovenije, v katerem
je vračunana tudi naročnina (177,37 din)
za glasilo Lovec, je po članu 300 din.

Za druge člane je letna naročnina

250 din, za inozemstvo 400 din,

Posamezna številka 20 din.

Naročnino je treba plačati vnaprej

na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo

pošiljajte Uredništvu glasila Lovec,

Župančičeva 9 — p. p. 505,

61001 Ljubljana. Telefon (061) 21 245

in 21 819. Nenaročenih rokopisov

in slik ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 60 din, od 15 do 25 besed

80 din, od 25 do 30 besed 180 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 8 din.

Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba

plačati vnaprej na žiro račun

Lovske zveze Slovenije:

50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

BARVNA SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Motiv z Velega polja

Foto Julijan Črv

SLIKE NA DRUGI STRANI OVITKA:

1. Preden zatrobi lovski rog

Foto Ivo Napotnik

2. Veverica si brez strahu lahko ogleda tudi lovca na stojišču, saj je zaščiten

Foto Janez Papež, Diana

3. V loviščih na območju več občin letos zajcu ne bo treba tako zelo teči, ker zaradi stekline psi ne smejo na lov

Foto Mirko Hain, Diana

K. B.	294	Odkritje spominske plošče Edvardu Kardelju na Velem polju
Slavko Kovač	297	Kako naprej?
Janez Saksida	299	Prvenstvo Lovske zveze Slovenije v lovskem streljanju za leto 1979
Ludvik Marič	301	Lovski bonton
Alfonz Mazlu	303	Zadržani strelci
Konrad Sajdl	305	O jerebih
Andrej Trkman	307	Troje zgodb izpod Snežnika
Po lovskem svetu:	310	Načrti za nove naselitve risov — Janez Čop
Literatura:	312	»Il capriolo« — »Srnjak« — J. Perat
Fotokino klub Diana:	312	Doživetje na foto lovu — J. Konečnik
Jubilanti:	314	
Lovska organizacija:	314	Glas slovenskih lovcev iz Kanade — V. Jankovič
	321	Značke lovskih organizacij — XVI.
V spomin:	317	
Mladi pišejo:	318	Ne moti jih hrup — J. Humar
Lovski oprtnik:	319	Šibreni naboji RMHK Trepča — B. Jesenko
Lovska kinologija:	322	Mednarodna razstava psov v Ljubljani — jubilejna 25. razstava KZS — J. Vester

V tem mesecu zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) in na tu navedeno ter prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

navadni jelen-samec
in
jelen damjek-samec

košuta navadnega jelena in tele
ter
damječja košuta in tele

divji prašič

srnjak

srna in mladič

mufilon oven
in
mufilonka ter jagnje

gams kozel

gamsja koza
in mladič

jazbec

polh

njivska gos

mlakarica, črna lisica,
regeljc, kreheljc

fazan

poljska jerebica

medved

volk

poljski zajec

gozdni jereb —
petelin

golob grivar,
grlice

veliki kljunač
in kozica

kragulj
in skobec

11. X. vzhod ob 6.12 in zahod ob 17.25

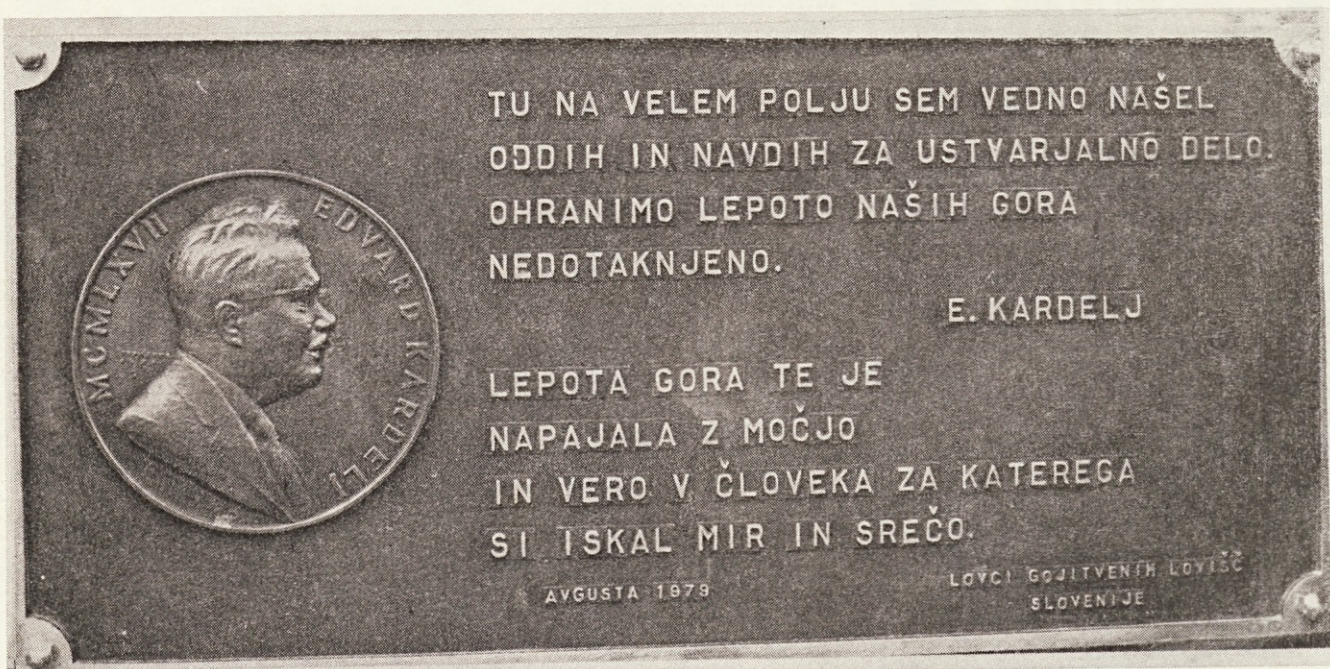
26. X. vzhod ob 6.34 in zahod ob 16.58

☺ = 5. X.,

☾ = 12. X.,

☿ = 21. X.,

☽ = 28. X.

Odkritje spominske plošče Edvardu Kardelju na Velem polju

V tem letu, letu jubilejev, praznujemo tudi 30-letnico ustanovitve bivših gojitvenih oziroma državnih lovišč Slovenije, ki jih sedaj upravljajo lovske organizacije združenega dela. Kolektivi, katerim je družba v letih povojne obnove zaupala upravljanje najlepših predelov Slovenije, so opravili pomembno poslanstvo pri varstvu in ohranitvi med vojno zdesetkane divjadi, z naselitvijo nekoč iztrebljenih in tudi novih vrst divjadi ter sploh pri celovitem varstvu narave. Zato je jubilej teh lovišč hkrati jubilej vsega slovenskega lovstva. V okviru prireditve, ki so se zvrstile v počastitev te 30-letnice, so se delavci teh lovišč, med katerimi nekateri že od ustanovitve dalje opravljajo naporno delo kot vodstveni delavci ali lovski čuvaji, skromno oddolžili pokojnemu Edvardu Kardelju z odkritjem plošče v njegov spomin pri lovski koči na Velem polju. Kotlina Velega polja ob vznožju Triglava, obdana z gorami in skalnatimi vrhovi, ki segajo v nebesno modrino, je eden najlepših predelov v Julijcih. Semkaj je revolucionar in državnik Kardelj zahajal vrsto let,

kolikor mu je dopuščal skopo odmerjen prosti čas. Tu si je nabiral novih moči za naporno ustvarjalno delo. Edvard Kardelj ni bil zgolj državnik, revolucionar in mislec svetovnega pomena, temveč tudi velik ljubitelj narave in — lovec. Vsi tisti, ki so ga spremljali na njegovih lovskih pohodih, vedo, da nikoli ni nepremišljeno sprožil svoje lovske puške. Slovenski lovci cenimo delo in izročilo Edvarda Kardelja, zato ga skupščina Lovske zveze Slovenije ni po naključju izbrala za predsednika častnega odbora osrednje proslave ob 70-letnici slovenske lovske organizacije.

Organizatorji te prireditve so dan pred odkritjem spominske plošče predvideli tudi spominski pohod na Triglav. Žal pa je slabo vreme večini, razen nekaterim pogumnim Trentarjem, prekrizalo ta načrt.

Slovesnosti, ki je bila v nedeljo, 26. avgusta 1979, so se udeležili: Pepca Kardelj, Miha Marinko, Marijan Breclj, Vinko Hafner, Janez Vipotnik, predstavniki družbenopolitičnih organizacij radovljiske občine, Jugoslovanske ljudske armade, številni planinci in — lovci.

V krajšem kulturnem sporedu je sodeloval moški pevski zbor iz Lesc, spominsko ploščo je odkril Marijan Breclj, o liku Edvarda Kardelja pa je govoril Ivan Fabjan, direktor Zavoda za gojitev divjadi Triglav. Njegov govor v celoti objavljamo:

Spoštovani tovariši in tovarišice, dragi gostje!

Dovolite, da vas pozdravim najprej v imenu prireditelja Skupnosti gojitvenih lovišč SRS, ki v spomin na preminulega velikega sina slovenskega naroda, revolucionarja, misleca in državnika, tovariša Edvarda Kardelja-Krištofa odkriva spominsko ploščo v središču nacionalnega parka na Velem polju, ki je tovarišu Krištofu polnih dvajset let pomenilo vsakoletni oddih pri njegovem napornem delu.

Obenem se vam zahvaljujem, da ste prišli počastit spomin na tega velikega človeka, kateremu se tudi mi, lovci in ljubitelji prirode, skušamo skromno oddolžiti za njegovo veliko delo in ljubezen do naše slovenske zemlje, naroda in revolucije.

Pol leta je šele minilo od njegove pretrane smrti, toda dovolj dolgo je, da se

zavedamo tragične izgube tega velikega stratega naše poti v socializem, traserja svetovne komunistične misli in idejnega vodje delavskega gibanja in neuvrščenega sveta.

Kako globoka vrzel je nastala s smrtjo tovariša Krištofa, vsak dan bolj razumemo. Kot človek in voditelj je bil nezamenljiv in enkraten. Bil je kakor svetilnik v teminah neznanega.

V času dveh svetovnih vojn in mnogih revolucij, v najusodnejših trenutkih slovenskega naroda in ne navsezadnje vseh jugoslovanskih narodov je tovariš Kardelj stal v sredini bojnega meteža v prvih frontnih vrstah, povsod, kjer je bilo najteže, in skupno s tovarišem Titom vodil naš boj.

Že s knjigo »Razvoj slovenskega narodnega vprašanja«, ki jo je pred vojno objavil pod psevdonimom Sperans, kar pomeni Upajoči, je posegel v dogajanja sveta, zlasti v vprašanjih, važnih za nas Slovence.

Z osupljivo jasnostjo in analizo marksistične misli ter dialektične metode nam je odkril, kdo smo, od kod gremo in kje je naše mesto v zgodovinskih procesih, ki so prihajali nenavadno naglo in v prelomnih trenutkih terjali od posameznikov in narodov usodne opredelitve, boj in žrtve.

Ne le vojna in revolucija, tudi mir je potrdil njegove ustvarjalne zamisli. Tovarišu Kardelju je svet priznal pomembnost njegovih humanističnih vizij za osvoboditev dela, človeka in narodov. Tovariš Kardelj je prispeval svoj delež k svetovni marksistični misli prav pri vseh družbenih problemih.

Ne le ukinitve izkoriščanja človeka po človeku, osvoboditev narodov in ukinitve vojn kot največjega zla moderne dobe, njegovo delo je bilo tudi središče velike humanistične misli. V svoji knjigi »Socializem in vojna« je dal jasno smer, kako naj bi se človeštvo izognilo katastrofam, ki bi lahko zbrisale kulturo vseh generacij za tisočletja nazaj.

Ves njegov boj je bil presvetljen z vero v človeka. Njegov psevdonim Upajoči pač ni bil slučajen. Njegovo upanje je bila njegova moč, ki je spreminjala voljo v akcijo, bila je sila, ki je prek posameznikov prehajala v množice in

Ivan Fabjan, direktor Zavoda za gojitev divjadi Triglav-TNP, govori na svečanosti ob odkritju spominske plošče na Velem polju, 26. avgusta 1979 Foto P. Jemc

z njimi postajala nepremagljiva materialna sila. Tako tudi narod, ki se bori, ne more biti premagan. Kdor vztraja, kdor upa, zmaguje!

Tovariš Kardelj je s svojo prakso in teorijo utemeljil kult dela, kajti človeku ne more biti nič podarjenega! Vse je treba ustvariti! Za vse se je treba boriti! »Človek si mora sam poiskati svojo srečo«, je dejal. In sreča je predvsem v njegovem delu...

»Vse, kar imamo, je bilo treba najprej ustvariti in šele potem deliti! Kdor hoče pravico, naj se najprej zave svoje dolžnosti!«

Razvoj in smeri našega političnega sistema so misli testamenta tovariša Krištofa, so izjemne teže in pomena, ki ga mora uresničiti naša prihajajoča generacija, ki bo v praksi uresničila ideje tega našega velikega misleca o združenem in osvobojenem delu.

Zgodovina in čas sta pokazala, kako strašna moč in nezlomljiva sila je misel genialnega človeka, ki vidi dlje od drugih...

Danes misli tovariša Kardelja prodirajo v stotine milijonov izkoriščanih in za-

suženjenih ljudstev, v zavest bodočih pokolenj, njegove misli so nadaljevalne misli Marxa, Engelsa, Lenina...

Danes, tu na Velem polju, pa bi se radi spomnili tovariša Kardelja-Krištofa predvsem kot dobrega in toplega človeka, ki je v naravi — v gorah in gozdovih — iskal moč in navdih za svoje delo.

Ne moremo doumeti, da ga ni več med nami, kajti njegove misli živijo v nas in od nas terjajo, da smo jim zvesti in jih uresničujemo.

Vsi, ki smo imeli srečo, da smo se z njim поблиže spoznali, bodisi na lovskih stezah, pri nabiranju gob ali ob naših vodah, vemo, da je neskončno ljubil naravo. Skoraj je nemogoče razložiti, kaj so mu pomenile gore. Njegova precizna stališča za ohranitev neokrnjenega visokogorja, ki nam jih je pred leti razložil, so danes vodilna stališča pri varstvu našega okolja-narave in pri urejanju lovstva.

Polni dve desetletji je tovariš Krištof prihajal z ženo Pepco in svojimi prijatelji v lovsko kočjo na Velo polje. Na pohodih po Velski planini, pa k Adamu

Pogled na Triglav s Karavank

Foto J. Černač, Diana

in Evi pod Mišeljki vrh in Verner, povsod je iskal in našel mir in lepoto. Narava je v njem budila mir in ljubezen do življenja, ki ga je znal občudovati v njegovi sleherni manifestaciji. Znal se je razveseliti in občudovati drobno planinsko cvetko, drevo, žival in mogočno goro. Do vsega, kar je srečal in videl, je čutil odgovornost v tem, da bi se ohranilo v svojem prvobitnem pomenu, kot člen verige posledic in vzrokov zakonov življenja.

Ne le nenehna zavzetost za spremembo družbe in človeka, tudi sožitje z naravo je dajalo tovarišu Krištofu temeljne vrednosti njegovega značaja.

»Vsa pota človeka nas vodijo kvišku, naprej. Ustvarjalnemu duhu ni mej! Samo možnost človeške trdnosti in zvestobe svojemu in skupnemu delu in boju je alternativa!« je često poudaril. Trdnost, zvestoba, odločnost in vztrajnost so bile značilnosti njegovega plemenitega značaja, čigar vrednote so bile dobrote, razumevanje in težnja k občečloveški sreči.

Tovariš Kardelj je prav tej koči povedal več temeljnih misli o lovu in pomenu nacionalnih parkov v naši deželi.

Lov je postavil v medsebojni odnos ekoloških vprašanj, povezan z obstankom človeka in njegovih kultur. Dejal je: »Človek, ki ne vzdržuje ravnovesja v naravi, ga izgubi tudi v sebi.«

V tej misli je večno sodobno opozorilo: »Ne porušimo ravnovesja v naravi! Ne med rastlinami, ne med živalmi, ne v okolju in ljudmi!«

Lov pa je zanj pomenil tisti večni konflikt človeka s prirodo, ki ga v bistvu z njo spaja.

Lovca in lovsko organizacijo je cenil predvsem po tem, koliko kdo napravi za ohranitev živalstva. Mnogokrat je poudaril, da ima lovec v lovišču samo toliko pravice, kolikor vanj vlaga.

Tovariš Krištof je bil prepričan, da imamo v Sloveniji prav vse pogoje, da

v kratkem času lov uredimo in privedemo na najvišjo svetovno raven, in pri tem je bil vedno pripravljen pomagati.

Zato je razumljiva tudi njegova skrb za Triglavski narodni park. Žal pa ni dočkal zakona o Triglavskem narodnem parku, čeprav je že pred leti izrekel temeljne misli o razrešitvi tega vprašanja.

Upajmo, da bo Skupščina SR Slovenije končno le sprejela ta zakon, v katerem je vtakana tudi Kardeljeva misel, kako čuvati našo deželo in njene lepote, da bodo ostale neoskrunjene našim zanamcem.

Ta spominska plošča ob koči pod samim vrhom Triglava, simbola slovenskega narodnoosvobodilnega boja, naj bo, čeprav skromno, pa vendar neminljivo priznanje spoštovanemu in ljubljenemu tovarišu Edvardu Kardelju.

Hkrati naj bo ta spominska plošča tudi dokaz, da smo zvesti njegovi misli o naši stvari za naš boljši jutrišnji dan in da bomo skušali vtakati v našo zavest vse, kar je tovariš Krištof ustvarjal vse svoje plemenito življenje.

Slava heroju borbe in dela, našemu vzorniku in učitelju tovarišu Krištofu — Edvardu Kardelju!

(Barvne slike s svečanosti na zadnji strani)

Kako naprej?

Slavko Kovač

Zadnje čase veliko govorimo o organiziranosti lovske kinologije in kinologije sploh. Vendar razprava o tem ni prodrla med članstvo lovskih družen, kljub temu, da članstvo s svojim vsakoletnim kinološkim prispevkom krije večji del stroškov Kinološke zveze Slovenije. Gradivo za šesto skupščino Lowske zveze Slovenije (8. 7. 1978), ki je obravnavala reorganizacijo kinologije, so sicer prejele vse lovske družine. Verjetno pa je ob poplavi okrožnic, dopisov in zapisnikov, ki prihajajo na lovske družine, tudi to gradivo obtičalo v predalih tajnikov, ali pa je bilo v najboljšem primeru prebrano le na sejah izvršnih odborov. V našem glasilu o tem ni bilo veliko napisane. Zato bom kot lovec in kinolog poskušal opisati sedanje stanje lovske kinologije pri nas in podati nekaj predlogov za bodoče.

Kljub neumestnim in zavajajočim opazkam posameznikov o preživelosti družen, ustanovljenih pred drugo svetovno vojno, ne moremo mimo dejstva, da so prav ta društva bila in so še nosilci slovenske lovske kinologije. Po prvi svetovni vojni so zaorali ledino: prvo »Društvo ljubiteljev ptičarjev« leta 1921, sledil mu je Klub ljubiteljev brakov« leta 1924, nato »Klub ljubiteljev jamarjev« leta 1926 in »Društvo brak-jazbečar« leta 1929. Pred vojno je bil leta 1922 ustanovljen kot edini tudi »Klub ljubiteljev športnih psov«.

Po prekinitvi dela med drugo vojno so ta društva takoj po osvoboditvi obnovila svojo dejavnost in se leta 1946 združila v Kinološko zvezo Slovenije (KZS) in potem njej poverila nekatere skupne naloge, med njimi tudi vodenje rodovne knjige in izdajanje rodovnikov. Po vojni sta bili ustanovljeni tudi »Društvo ljubiteljev ostrodlakih ptičarjev« in »Društvo ljubiteljev prepeličarjev«, ki sta se takoj po ustanovitvi včlanili v KZS. Tako je očitno, da so bili nosilci slovenske kinologije v predvojni in prvih povojnih letih predvsem lovci. Dokaz za to so tudi podatki o

takratnih vpisih v rodovno knjigo in o udeležbi psov na raznih razstavah, saj so krepko prevladovala lovske pasme. V ta čas, ko je Kinološka zveza Slovenije opravljala večino dela za lovce in lovske pse, spada tudi sklep lovske organizacije o uvedbi letnega članskega solidarnostnega prispevka, ki smo ga odvajali v celoti Kinološki zvezi Slovenije. Zato pa smo lovci imeli brezplačno vse usluge s strani te zveze. Kmalu po vojni se je pričela hitro razvijati tudi športna kinologija. Do leta 1971 je bilo ustanovljenih šest novih družen, leta 1978 jih je bilo že 14 in sedaj je mogoče že kakšno več. Zato so lovci-kinologi že pred leti pričeli opozarjati na nesorazmeren prispevek pri financiranju Kinološke zveze Slovenije, kajti število lovcev je bilo vedno večje in s tem je naraščal tudi skupen znesek, ki ga je prejemale vsako leto KZS ob istočasnem porastu dela za športne kinologe.

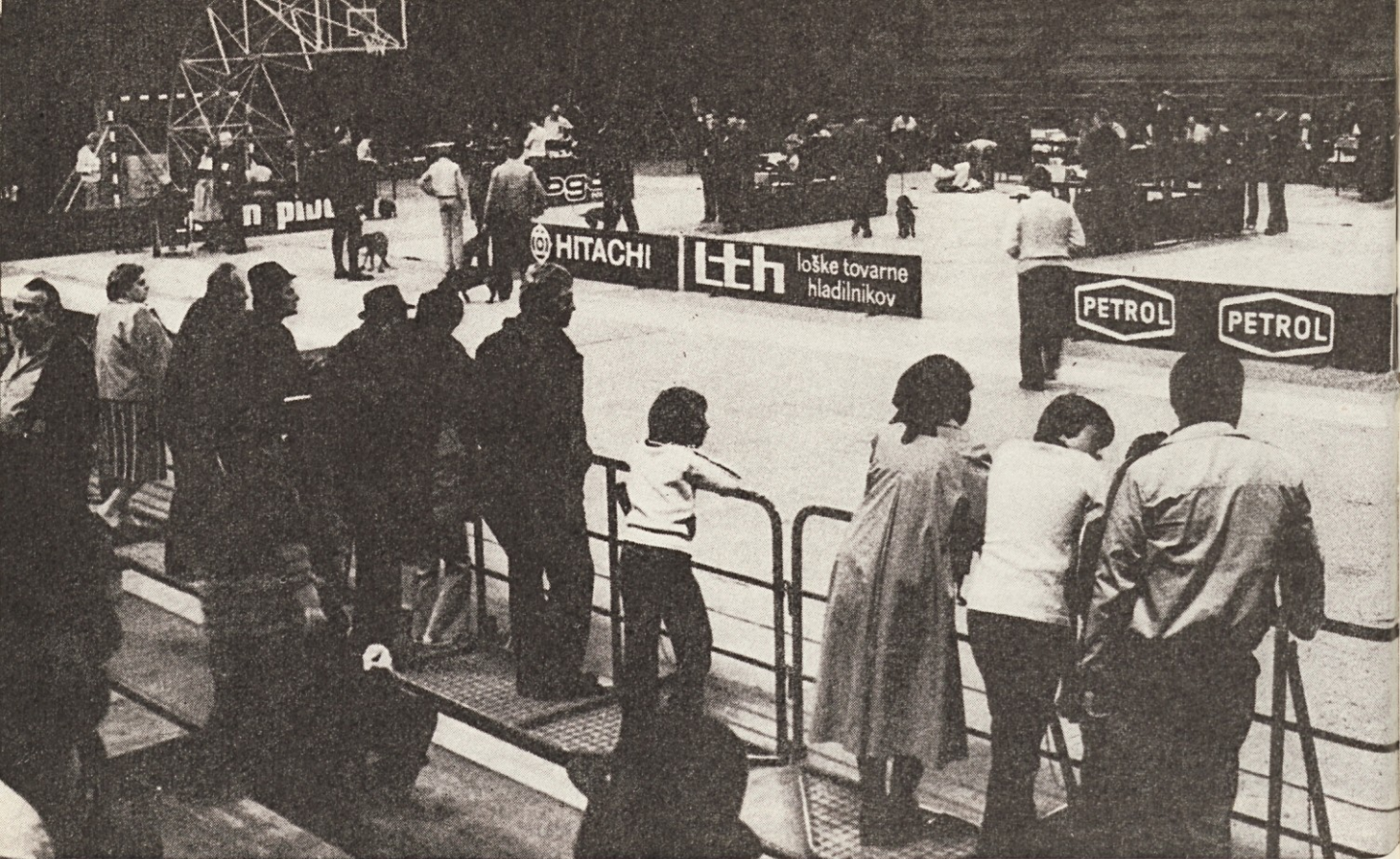
Da bo to nesorazmerje očitno, naj prikažem podatke iz finančnega načrta Kinološke zveze Slovenije za leta 1978. V tem proračunu je predvideno, da bodo lovci solidarnostno vplačali za delovanje Kinološke zveze Slovenije 437 500 din, športni kinologi 165 200 din, lastni dohodki zveze pa so načrtovani na 9 794 din. Nesorazmerje postane posebno očitno, če primerjamo podake vodje rodovne knjige, ki so bili del gradiva za lansko skupščino KZS. Po teh podatkih je bilo vpisanih v rodovno knjigo leto poprej 1393 lovskih in 1071 športnih in službenih psov. Če upoštevamo, da je del psov lovskih pasem popolnoma ali vsaj delno v športnih rokah (foksterierji, jazbečarji, koker španjeli, setri, retrieverji), potem lahko sklepamo, da je odnos med vpisanimi psi v lovskih in športnih rokah že 1 : 1 ali vsaj blizu temu razmerju. Ta razvoj pa bo šel še naprej. Športna kinologija je pri nas, tako kakor povsod v svetu, v močnem razmahu, medtem ko bo število lovskih psov stagniralo ali

celo nazadovalo. To zaradi stvarnih razlogov, kakor je upadanje staleža male divjadi, predvsem pa zaradi pojava stekline in prepovedi lova s psi. Vse to moramo v bodoče upoštevati za ocenitev dela in financiranje Kinološke zveze Slovenije.

V zadnjem času si je sedanje vodstvo Kinološke zveze Slovenije postavilo cilj: izvesti reorganizacijo kinologije. Na lanski skupščini KZS so predložili popravke statuta, katerih bistvo je, organiziranost lovske kinologije prilagoditi organiziranosti športne kinologije, s tem, da se ustanove kinološka društva povsod po Sloveniji. Poudarjeno pa je bilo, da je bodoči cilj slovenske kinologije: organizirati čimprej skupna kinološka društva za lastnike lovskih, službenih in športnih psov. Dosedanja lovska kinološka društva oziroma pasemske organizacije naj bi se razšle, na mesto njih pa naj bi se pri KZS ustanovile komisije: za ptičarje, šarivce, goniče, brak-jazbečarje, jamarje in barvarje.

Razumljivo je, da so se delegati pasemskih družen tem težnjam uprli ter se pri tem sklicevali na ustavo in zakon o društvih. Mnenja so bili, da bi bila s popravki statuta kršena samostojnost družen pri uresničevanju ciljev, ki so določeni v njihovih pravilih, ter da morajo biti razmerja med društvi in zvezo v skladu z načeli samoupravljanja in s splošnimi demokratičnimi načeli.

Ta pa so grobo kršena, kajti Zveza, ki so jo društva ustanovila, poskuša likvidirati nekatere svoje člane. Enotno je bilo tudi mnenje, da bodo pasemske organizacije veliko lažje in uspešneje opravljale svoje strokovno delo v prid posameznih pasem ali pasemskih skupin, kakor bi to zmogla maloštevilna komisija pri KZS. Kljub vsem ugovorom in dokazom so delegati športnih kinoloških družen, v nasprotju z vsemi v naši družbi veljavnimi načeli, preglasovali delegate pasemskih organizacij ter s tem glasovali tudi za izločitev teh organizacij iz Kinološke zveze Slovenije.

V soboto in nedeljo, 25. in 26. 8. 1979, je bila v hali Tivoli v Ljubljani mednarodna razstava psov vseh pasem. Poročilo o tej prireditvi je na strani 322. Na sliki: obiskovalci razstave prisostvujejo ocenjevanju lovskih psov. Foto J. Bregar

Vzporedno s Kinološko zvezo Slovenije je o bodoči organiziranosti slovenske lovske kinologije razpravljala tudi šesta skupščina Lovske zveze Slovenije ter med drugim sprejela sklep o ustanavljanju lovskih kinoloških društev, najmanj pri vseh področnih lovskih zvezah, ki jih je 18 (oz. z ustanovitvijo ZLD Ilirska Bistrica — 19). Ob tem je ugotovila, da bomo lovci le na ta način pridobili ustrezno število delegatskih mest v organih Kinološke zveze Slovenije. Rok za ustanovitev lokalnih lovskih kinoloških društev je bil do konca leta 1978.

In kakšen je položaj danes? Pasemske organizacije se niso razšle, kakor so želeli nekateri, ker je članstvo na občnih zborih enoglasno zavrnilo to pobudo. Lokalna lovska kinološka društva so ustanovljena pri dobri polovici področnih lovskih zvez, pri ostalih je ustanavljanje v teku. Svet za lovsko kinologijo pri Lovski zvezi Slovenije, ki ga je predvidela šesta skupščina, še ni zaživel. Kinološka zveza Slovenije od lanskega maja ni imela več skupščine in posluje v nasprotju s svojim statutom brez potrjenega finančne-

ga načrta. Izvršni odbor KZS je sicer za letošnje leto pripravil proračun, ki temelji na istih postavkah kakor prejšnja leta, to je na kinološkem prispevku slovenskih lovcev, v višini 490 000 din, plačilu rodovnikov športnih in službenih psov v višini 216 000 din ter lastnem dohodu 12 384,70 din. Poleg tega je prvič načrtovan tudi kinološki prispevek članov športnih kinoloških društev v višini 56 000 din, to je za dva tisoč članov v enakem znesku kot pri lovcih. S tem se je izvršni odbor KZS izognil zahtevi lanske skupščine, da morajo bodoči proračuni temeljiti na ceniku uslug, ki naj bo enak za vse, tako za lovce kakor za športnike. Uvedba kinološkega prispevka za člane športnih društev samo navidezno izenačuje prispevek lovcev in športnikov za vzdrževanje Kinološke zveze Slovenije, kar si lahko vsakdo sam izračuna iz predhodnih podatkov in dejstva, da nas je lovcev že prek 18 000.

Če smo kritični, potem moramo ugotoviti, da pri urejanju naših kinoloških razmer nismo bistveno napredovali. In če se vprašamo, kako naprej, menim, da bi bila primerna tale pot:

Dosledno vztrajati na ustanovitvi lovskih kinoloških društev vsaj pri področnih lovskih zvezah.

Podpreti pasemske kinološke organizacije pri njihovi zahtevi o varstvu zakonitosti in pravici, da ostanejo še nadalje članice Kinološke zveze Slovenije in v ta namen doseči spremembo statuta Kinološke zveze Slovenije.

Ustvariti strokovno povezavo med pasemskimi organizacijami in lovskimi kinološkimi društvi na ta način, da pasemske organizacije kot strokovne organizacije za posamezne pasme ali pasemske skupine imenujejo v strokovne svete lokalnih lovskih kinoloških društev svoje sodnike, sodniške pripravnike ali izkušene rejce oz. vodnike.

Z vso doslednostjo vztrajati na uvedbi financiranja Kinološke zveze Slovenije na podlagi enotnega cenika uslug. Cenik naj temelji predvsem na izdaji rodovnikov in vpisu ocen z raznih kinoloških prireditev, za kar imamo podatke. Tak način obračuna bi bil tudi enostaven.

Kinološki prispevek vseh članov lovskih druščin naj se plačuje še nadalje, obdrže pa naj ga v svojem kinološkem skladu področne lovske

zveze ali njihova kinološka društva. Kinološka zveza Slovenije naj takse za izstavitev rodovnika zaračuna rejcu ob prijavi legla. Rejec zaračuna rodovnik kupcu mladiča. Kupcu mladiča naj se, če je nabavil psa v skladu s kinološkim načrtom in potrebami lovske družine, denar za rodovnik povrne, s posredovanjem lovske družine, iz kinol. sklada področne lovske zveze ali lovskega kinološkega društva. Na ta način bi se zagotovil vpliv lovske družine pri nabavi takih psov, kakršne v lovišču potrebuje. Tistemu pa, ki bi si nabavil lovskega psa takšne vrste, kakršnega družina ne rabi, pa stroškov za rodovnik ne bi regresirali. Na ta način bi odpadlo tudi plačevanje rodovnikov lovske psov, ki prehajajo v roke nelovcev, kar ni tako redek pojav in si ga lovci ne želimo. Odpadlo bi tudi plačevanje rodovnikov psov, ki jih rejci prodajajo v inozemstvo, in prenehalo bi tudi plačevanje rodovnikov lovske psov, ki jih zrejajo nelovci in gre pravzaprav za športno zrejo, npr. pri nekaterih španjelih, foksterierjih, jazbečarjih, setrih, retrieverjih itd.

Vse druge usluge naj bi plačevale področne lovske zveze ali kinološka društva Kinološki zvezi Slovenije neposredno iz svojih kinoloških skladov. Na ta način bi dosegli, da bi se solidarnostni kinološki prispevek lovcev uporabljal strogo namensko in bi nad uporabo teh sredstev imeli tudi točen pregled.

Čim prej naj bi zaživel svet za lovsko kinologijo pri Lovski zvezi Slovenije, v katerega bi delegiralo po enega člana vsako lovsko kinološko društvo in vsaka pasemska organizacija. Svet naj bi prevzel vlogo usmerjevalca razvoja lovske kinologije ter bi urejal številna vprašanja samo lovcev-kinologov. Svet naj bi pripravil in uskladi tudi program lovske kinološke prireditve ter ga posredoval Kinološki zvezi Slovenije ter sestavljal predloge za financiranje takih prireditev republiškega značaja in jih posredoval izvršnemu

odboru oz. skupščini Lovske zveze Slovenije. LZS bi se sveta za lovsko kinologijo lahko posluževala kot svojega posvetovalnega in strokovnega organa v vseh vprašanih lovske kinologije. Zato naj bi poročila o izvedbi republiških lovske kinološke prireditve prihajala neposredno na Lovsko zvezo Slovenije, skupno z zahtevki za povrnitev stroškov organiziranja, ki bi jih LZS povrnila

ob predhodni strokovni oceni sveta za lovsko kinologijo.

S člankom sem želel lovcem prikazati nekatere stvari, ki mnogim do sedaj niso bile znane. Navedel sem tudi nekaj predlogov za razpravo, v želji, da bi bodoči razvoj naše lovske kinologije začrtali sporazumno in dogovorno, brez vsiljevanja raznih teženj in brez razbijanja po mizi.

Prvenstvo Lovske zveze Slovenije v lovskem streljanju za leto 1979

Jože Zadnikar in ekipa ZLD Ljubljana prvaka v vseh disciplinah

Na strelišču v Tomačevem v Ljubljani je bilo v petek, soboto in nedeljo, 13., 14. in 15. julija, prvenstvo Lovske zveze Slovenije v lovskem streljanju. Prvič je bil eden in isti strelec zmagovalec v vseh disciplinah — Jože Zadnikar. O njegovih strelskih uspehih v dvajsetih letih Jožetovega strelskega udejstvovanja ni potrebno posebej pisati, saj vemo, da je bil vedno med najboljšimi.

V disciplini »umetni golobi« je večkrat osvojil prvo mesto in vidno mesto vselej tudi v kombinaciji, nikoli pod petim.

Letos so bila kronana njegova prizadevanja z izjemnim uspehom. Postal je zmagovalec v tarčo »srnjak«, z 92 krogi; zmagal je v disciplini »umetni golobi«, z 48 sestreljenimi golobi ter tako osvojil najboljšo mesto tudi v lovski kombinaciji. Nastopil pa je tudi med najboljšimi slovenskimi strelci A-kategorniki, ki so v okviru prvenstva streljali na 100 golobov. Jože jih je sestrelil 95 in tako postal zmagovalec tudi tega tekmovanja. Zadnikarja poznamo kot skromnega tekmovalca, ki je so-tekmovalcem vedno pripravljen pomagati in svetovati. Za svoje vzgojno in pionirsko delo v lovskem strel-

stvu ga je Lovska zveza Slovenije že pred leti odlikovala z znakom za zasluge.

Jožetu iskreno čestitamo k izjemnemu uspehu in mu želimo še nadalje obilo uspehov.

Na tekmovanju je v vseh disciplinah nastopilo 126 strelcev-lovcev iz vseh zvez lovske družine Slovenije. Iz leta v leto se pojavljajo novi, mladi strelci, ki s svojimi uspehi na streliščih zamenjujejo starejše, ti pa po lovske družine prevzemajo izobraževalno delo na področju lovskega strelstva.

Organizacija, katere temelj smo postavili s samoupravnim sporazumom o lovskem strelstvu, je prinesla pričakovane uspehe. Večino finančnih sredstev za izvajanje programov lovskega strelstva po samoupravnem sporazumu zagotavljajo lovske družine iz organizacijskih sredstev in seveda posamezniki iz svojega žepa. Iz te materialne podlage, ki ne bremeni proračunov gospodarjenja lovske družine, smo uspeli ustvariti največ, kar je mogoče. Sedaj lahko rečemo, da ima vsak lovski pripravek pogoje postati tudi primerno dober strelec in da vsak izprašani lovec pred lovno sezono opravi vse preizkušnje v lovskem streljanju, ki

so določene s tem sporazumom. Taka organizacija nas postavlja ne le v vrh v jugoslovanskem merilu, temveč tudi v višino visoko razvitega lovstva evropskih držav. Slovenski lovci na tem področju spadajo po svoji organiziranosti in usposobljenosti v prve vrste pri obrambi domovine.

Zaključki o letošnjem prvenstvu: Sodelovne udeležencev prvenstva kakor tudi izvajalcev-članov LD Pungled in organizatorja-komisije za strelstvo LZS je bilo zelo dobro. Vsako leto pomeni to tri dni spoznavanja, zblíževanja in novih prijateljstev lovcev-strelcev iz različnih krajev Slovenije, na tekmovalnem področju pa trdega boja za vsako točko: za svojo ekipo, za svojo zvezo lovskih družin in zase. Celotno tekmovanje je potekalo v poštenem boju in uspehi so odraz pripravljenosti ter vloženega truda pri vajah in predtekmovanjih, nekoliko tudi tekmovalne sreče, ki je tudi vrhunskim športnikom potrebna.

Žirija, izbrana pred tekmovanjem, je svoje delo opravila, kakor ji to nalaga funkcija. Reševati je morala tudi pritožbo ekip ZLD Gorenjske in ZLD Gorica, ker je tekmovalec celjske prve ekipe uporabil prirejeno tarčo »srnjak«. Tarča je bila v spodnjem delu prepognjena. Na ta način bi bilo možno zatajiti nizek zadetek v belo in ga z enajstim oziroma z nadaljnjimi strelci popraviti. Glede na rezultat tekmovalca — 89 krogov — je žirija odločila, da se rezultat prizna. Vodji ekipe in tekmovalcu pa je izrekla opomin in opozorila sodnika, da v takih in podobnih primerih strelcem ne dovoli tekmovali.

Tekmovanje je vodil sodniški zbor v sestavi: Janez Dolničar, Ivan Šekoranja st. in Anton Kovačič. Sodelovalo pa je tudi 9 kandidatov za strelske sodnike, ki so na tem tekmovanju opravljali tudi izpit. Z uspehom ga je opravilo 7 kandidatov.

Iz rezultatov nekaj let nazaj je razvidno, da že vrsto let prihajajo na tekmovanje najboljše pripravljene

Jože Zadnikar, absolutni prvak Slovenije v lovskem streljanju za leto 1979. Jože je bil tudi član jugoslovanske reprezentance v streljanju na umetne golobe na 8. sredozemskih igrah septembra letos. V zelo močni mednarodni konkurenci je dosegel prav dobro 8. mesto

strelci Zveze lovskih družin Celje. Leto za letom so osvajali v vseh disciplinah, ekipe in posamezniki, mesta pri vrhu. Gotovo bi bil boj tudi na letošnjem prvenstvu za prvo mesto v kombinaciji veliko trši, če ekipa ZLD Celje tokrat ne bi bila oslabiljena zaradi nenadne bolezni njenega odličnega člana Vlada Kebra.

Vendar za letos lahko rečemo, da je po petih letih zopet v vrhu ekipa Zveze lovskih družin (ZLD) Ljubljana, ki je — kakor med posamezniki Zadnikar — zmagala v vseh disciplinah. Razveseljivo je, da so ta uspeh »Ljubljančani« dosegli ne le po zaslugi »veterana« Jožeta Zadnikarja, ampak tudi mladih tekmovalcev Končana, Kersnika in drugih.

Po tekmovanju so sodniki podelili najboljšim ekipam in posameznikom častne nagrade Lovski zveze Slovenije.

Uspehi:

TARČA »SRNJAK«

Ekipa ZLD	krogov (od 400)
1. Ljubljana I	348
2. Celje I	344
3. Gorenjska I	330
4. Posavje II	326

5. Ljubljana III	323
6. Gorenjska II	320
7. Posavje I	315
8.—9. Ljubljana II	311
8.—9. Gorica III	311
10. Prekmurje	310

Posamezniki iz ZLD krogov (od 100)

1. Jože Zadnikar, Ljubljana	92
2. Sergej Čerňič, Ljubljana	92
3. Bogdan Jež, Ljubljana	90
4. Anton Zupan, Celje	89
5. Zvone Hutar, Bela krajina	88
6. Rajko Škraba, Ljubljana	87
7. Branko Komljanec, Gorica	87
8. Janez Šekoranja, Posavje	87
9. Janko Grašič, Celje	86
10. Tone Markič, Gorenjska	80

UMETNI GOLOBI

Ekipa ZLD golobov (od 200)

1. Ljubljana I	174
2. Koper	171
3. Ptuj I	170
4. Celje I	170
5. Gorica II	166
6. Gornja Radgona	163
7. Ptuj II	160
8. Prekmurje	156
9. Posavje I	155
10. Celje II	154

Posamezniki iz ZLD golobov (od 50)

1. Jože Zadnikar, Ljubljana	48
2. Marjan Dornik, Celje	47
3. Tomaž Kranjc, Maribor	47
4. Bernard Šav, Koper	47
5. Orest Bordon, Koper	46
6. Mišo Horjak, Celje	45

7. Anton Skledar, Ptuj	45
8. Janko Rožmarin, Ptuj	45
9. Janko Seme, Prekmurje	45
10. Marjan Vodopivec, Gorica	45

LOVSKA KOMBINACIJA

Ekipe ZLD	točk
1. Ljubljana I	696
2. Celje I	684
3. Koper	636
4. Gorica II	635
5. Posavje I	625
6. Pomurje	622
7. Ljubljana III	617
8. Celje II	613
9. Posavje II	612
10. Gorica I	611

Posamezniki iz ZLD	točk
1. Jože Zadnikar, Ljubljana	188
2. Marjan Dornik, Celje	180
3. Anton Zupan, Celje	179
4. Mišo Horjak, Celje	174

5. Franc Končan, Ljubljana	172
6. Bogdan Jež, Ljubljana	172
7. Janez Markelj, Gorenjska	171
8. Tomaž Kranjc, Maribor	170
9. Orest Bordon, Koper	170
10. Janez Šekoranja, Posavje	169

Strelci A kategorije iz ZLD na 100 go- lobov

1. Jože Zadnikar, Ljubljana	95
2. Marjan Dornik, Celje	91
3. Marjan Sotlar, Postojna	90
4. Anton Zupan, Celje	89
5. Janez Markelj, Gorenjska	89
6. Mišo Horjak, Celje	89
7. Janko Rožmarin, Ptuj	89
8. Ivan Tkalec, Ljubljana	88
9. Franc Muzek, Ptuj	86
10. Janez Šekoranja, Posavje	85

Janez Saksida,
predsednik komisije za strelstvo
LZS

Lovski bonton

Ludvik Marič

O lovski etiki, morali, lovski pravičnosti, ali enostavno po domače o lovski poštenosti, se pouči že vsak lovec pripravnik iz knjig ali predavanj. Navadno pa se pri tem manj sliši o lepem lovskem vedenju — lovskem bontonu. Če govorimo o lovski poštenosti do divjadi, pri tem radi spregledamo lepo vedenje do lovskih tovarišev ali ljudi sploh, s katerimi se v lovišču srečujemo.

Lov izvajamo jeseni in pozimi predvsem v skupinah, kolektivno. Delo ali lov v skupinah pa še posebej zahteva discipliniranost. Del lepega vedenja je namreč tudi disciplina. Ta se začne že pri administraciji lovske družine s tem, da funkcionarji vestno in brez zamud izvršujejo društveno delo, tj. da zbirajo in dajejo podatke ter pošiljajo poročila v zahtevanem roku svoji zvezi, da pri le-tej odpade mučno čakanje, urgiranje in cefranje živcev delavca, ki vkljub vestnosti ne more svojih nalog pravočasno izvršiti. Obratno

pa disciplina in vljudnost zahtevata, da so tudi člani o vsem potrebnem pravočasno obveščeni. Člani npr. večkrat tudi zavlačujejo poravnavo svojih denarnih obveznosti do lovske družine, kar povzroča nepotrebno zavlačevanje. Člane pa je nasprotno potrebno pravočasno obveščati ne le o obveznem delu v lovišču ter o sestankih, temveč tudi o lovih.

Vljudnost (lepo vedenje) zahteva, da iz objestnosti ne zafrkavate na zbirališču tovariša, ki ste ga vzeli na muho, in mu že pred lovom pokvarite ves dan, od katerega pričakuje prijetno razvedrilo. Tudi živčno nerganje in vpitje nad neposlušnimi psi ne podpirata dobrega razpoloženja. Tudi vodja lova naj da svoje napotke ne samo jasno, ampak tudi vljudno! Udeleženci lova pa morajo navodila izvajati. Vljudnost zahteva od domačih lovcev, da so do gostov pozorni, da jih postavijo na obetajoloča stojišča, ki pa naj ne bodo naj-

bolj oddaljena. To seveda pride v poštev, če ni določeno, da se za stojišča žreba. Tudi bolehnim, slabotnim in starim domačim lovcom po možnosti prizanesite z daljšo hojo, saj prej ali slej taka usoda čaka tudi vas! Sedaj imajo avtomobile mnogi lovci, vendar ne vsi. Gotovo je prav, če ponudite prostor v svojem avtu članu, ki nima svojega avta. Tovariška vljudnost!

Zelo nevljudna je požrešnost redkih posameznikov, ki bi radi sami vse »popokali«. To se dogaja zlasti tam, kjer stojijo lovci tako blizu drug drugega, da požrešni sosedje z desne ali z leve klatijo fazane sosedom nad glavo ali prekopicnejo zajca pred njihovimi nogami. Vse to ni le nevarno, ampak zelo grdo. Takega lovca ne vabite več kot gosta! Če je pa to lovec domačin, ga postavljajte na takšna mesta, da nikomur ne bo mogel škoditi. Vsak pride na lov zato, da sam strelja, kar pride v njegov obseg. Paziti na varnost pri lovu je prva dolžnost vsakega, ne le vljudnost! Karkoli se zgodi na lovu, četudi ste lovovodja ali funkcionar LD, nimate pravice koga nahruliti kot obsedeni! Treba pa je resno, mirno in odločno povedati, kar komu gre, saj kričanje samo na sebi nič ne reši, pač pa žali!

Tudi gonjači, bodisi odrasli ali otroci, so ljudje in tovariši ter udeleženci lova hkrati! Četudi je kak lovec nezadovoljen z gonjenjem gonjačev — najčesče zaradi svojega ne-

V lovišču Lovske družine Ljutomer: še zadnje navodilo na stojšču

Foto J. Ivanjšič

uspeha — to ne upravičuje grobega ravnanja z njimi in kričanja nad njimi. Fizično težje delo opravljajo gonjači in je dober uspeh lova često predvsem odvisen od njihove dobre volje, discipline, sodelovanja ter poznavanja terena. Zato vzemite s seboj nekaj več malice in jo v odmoru podelite z gonjači! Alkoholnih pijač ne nosite na lov!

Poštenost tudi zahteva, da lepo ravnamo s svojim psom, ki nam je pomočnik. Ne rjavemo nad njim ali ga celo brcamo, saj s tem samo izgubimo na ugledu, in pokažemo, kako slabo smo psa izučili. Vzemimo s seboj na lov tudi nekaj hrane za psa, ker lovski psi zaradi nestrpnosti pred odhodom na lov doma nočejo jesti. Tudi vodo nesimo s seboj, če v revirju ni čiste vode. Pes na lovu postane žejen in lačen ter zaradi gladu tem raje tudi načne uplenjeno divjad.

Kmetje s trudom obdelujejo polje, zato uvideven lovec ne bo lahko miselno delal škode po njivah. Ohraniti prijateljstvo s kmeti naj bo tudi eno izmed naših načel! Škodo od divjadi ali lovcev je treba pošteno ocenjevati in poravnovati! Tovariški razgovor s poljedelcem na polju lovca lahko zelo koristi, saj dobi od kmeta koristna obvestila o dogajanjih v lovišču. Enako vljudno se obnašajmo do vseh, ki jih srečuje-

mo v lovišču na lovskih pohodih! Osnovna zapoved je, da je ranjeno divjad treba poiskati in čim hitreje usmrtiti. Izgubljena divjad pomeni tudi gospodarsko škodo. Pošten lovec se bo pri iskanju ranjene divjadi do skrajnosti potrudil. Kot gost vas bodo v tujem lovišču ocenili tudi s te strani!

Posebno se izkaže lovski bonton (olikano, lepo vedenje), ko domač lovec spremlja oz. vodi na lov lovskega gosta. Uspešen lov moramo omogočiti gostu, ne sebi! Vljudnost in lovsko znanje sta prvo! Če je potrebno, s svojim znanjem vljudno in nevsiljivo izpopolnjujmo lovsko znanje gostu, ki je prišel iz drugega lovišča z drugačno divjadjo.

Posebno poglavje je inozemski lovski turizem. Razumljivo je, da se posamezni člani LD pobliže spoznajo z gosti, ki pogosto prihajajo v lovišče. Vendar poznanstvo ne sme sloneti na podkupovanju, da se turistom dovolijo razne koncesije ali izjeme in da se s kršenjem zakonitih določil in hlapčevskim obnašanjem žali ugled naše domovine in našega lovstva. Tako obnašanje je podlo, za slovenskega lovca sramotno! Turistu moramo nuditi s primerno vljudnostjo to, kar je kupil in plačal. Takšnih, ki radi gledajo v kozarec, pa ne določajte za spremstvo gostom, ker takšni nikakor ne de-

lajo časti slovenskemu lovstvu. Spoštljivo obnašanje do mrtve divjadi in do trofeje zahtevajo sicer že lovski običaji, vendar je ravnanje s plenom še posebej tudi odraz lovske kulture posameznika, ki je ali pravičen ali nepravičen lovec. Na srečo so negativni tipi le redke izjeme in lahko govorimo o visoki moralni naših lovcev, ki se je po vojni zelo izboljšala.

Lovska vljudnost se kaže tudi v lovski družbi. Po napornem skupnem lovu so lovci nekdanj sedli za mizo, se okrepčali in še enkrat v pogovoru preživeli lov. Sedaj je takih pogovorov po lovu vedno manj. Vsakemu se mudi, pred gostilno ga čaka avto, preganja ga tempo življenja in čar družabnega lovskega življenja izginja. Toda, če sedemo za gostinsko mizo, se naše sedenje ne sme sprevesti v pijančevanje. S tem škodimo sebi, svoji lovski družini in ugledu vseh naših lovcev! Pri mizi naj vladata vljudnost in veselo tovariško razpoloženje; zelo grdo in žaljivo je neprestano zbadanje solovca, kadar kdo s tem hoče dokazovati svojo »duhovitost«, medtem ko dejansko razgalja svojo duševno in kulturno revščino.

Kakovost naših lovov je treba izboljšati tudi z lepim obnašanjem! Bonton utrjuje tovarštvo in lepša lovsko družabnost.

Zadržani strelj

Alfonz Mazlu

Že kot osemletniku, ko sem dobil prvo puško na zračni pritisk, mi je mati strogo zabičala, da ne smem nikoli nameriti proti človeku, pa četudi mislim, da je puška prazna. Pregovor pravi, da v polni puški tiči vrag, v prazni pa kar trije. Tudi na ptice nisem smel streljati, razen na vrabce, ki jih je bilo tedaj na našem vrtu na pretek. Seveda, tedaj niso bili zaščiteni, kakor so sedaj.

Pozneje, ko me je starejši brat jemal s seboj na lov, me je resno opozarjal: »Ne streljaj, dokler ne ugotoviš, kaj imaš pred puško!« Tega nasveta sem se držal do danes, četudi sem kako lisico zamudil. V mojem sedemdesetletnem lovskem udejstvovanju je bilo precej primerov, da bi lahko nepremišljeno skrivil kazalec na neugotovljeno divjad, pa sem se zdržal. Naj navedem le tri primere.

Septembrsko jutro, nebo jasno. Hotel sem se prepričati, če so jerebi razporejeni, pa sem zapiskal kar pred šolo, v kateri sem stanoval in poučeval. Komaj sto korakov od šole sem imel namreč v gozdu jereba — napovedovalca. Če mi je na klic odgovoril, sem vedel, da me bodo jerebi tisti dan na lovu »ubogali«. Tega jereba bi lahko večkrat ustrelil, a ga nisem. Saj sva si postala skoraj prijatelja. Po treh letih, ko sem zapuščal službeno mesto v tem kraju, sem se od njega poslovil na petnajst korakov. Vzel sem ga s seboj le v spominu, ki mi še danes po štiriinpetdesetih letih obuja nepozabne doživljaje pri jerebarenju v loviščih okrog Slovenj Gradca.

Jereb se mi je torej oglašil, zato sem se hitro odločil. Snel sem puško, vtaknil v žep dva naboja za jerebe in dva za možno srečanje z lisico. Pod vrhom Šentanske planine sem si izbral primerno mesto in mehko zacicirikal. Globoko v jarku je zaropotalo in petelinček je priletel na košato smreko. Nisem ga dobro videl, zato sem mirno čakal naprej. Ko se je oglašil s svojim nežnim »cii ciceri ci cuj«, se je oglašil tudi kragulj »kijak, kijak« in

zakrožil nad mojo glavo. Hitro zamenjam naboja v puški in iščem čistino med smrekovimi vejami, da bi bil strel uspešen. Lovim ga na muho, a goste veje ga zakrivajo. »Čakaj, šment, ne boš se gostil z jerebjo pečenko!«

Ko sem menjal naboje, me je jereb vsekakor opazil in izginil. To me ni motilo, jezilo me pa je, ker je tudi kragulj odjadral tja za breg. Prižgal sem cigareto in razmišljal: Če piskam naprej, bom jereba zapiskal, a kragulj bi morda le prišel na klic. Odločim se in zapiskam ... Nič. Zapiskam drugič. Tudi nič. Ne dolgo za tem slišim udarce perutnic in na bukovo vejo sede ptica kragulje velikosti. Pripravljen sem bil na strel, a med vejevjem in listi nisem mogel točno ugotoviti, če je res kragulj. Po daljšem preverjanju sem spoznal kuro velikega, divjega petelina.

Čez nekaj minut sta priletela na isto drevo še mladiča, petelinček

in kokoška. Dolgo sem jih opazoval, dokler niso vsi trije sedli v borovničevje. Tako doživetje je redko in se globoko vtisne v svetel spomin. Kako pa bi bilo, če bi ustrelil, ne da bi se prepričal? Namesto kragulja bi padla redka in zaščitena divjad. Spomin pa bi bil grenak ...

V roku sem šel na jelena v Murščak, nekdanj razprostran nižinski hrastov gozd ob Muri v Medjimurju ob madžarski meji. To- in onstran Mure so rukali jeleni. Po njihovih glasovih sem približno ugotavljal njihovo starost.

Pred mrakom sta me peljala dva lovska paznika na stojišče. Hotela sta ostati pri meni, a sem ju odklonil. V takih primerih sem raje sam z materjo Naravo, s katero si imava vedno toliko lepega povedati. Opozorila sta me, da je tu veliko »raubšicov«, ki se s pripravljeno nabito puško vedno ne šali. Ko sem ju prepričal, da jih bom jaz prej opazil, kakor oni mene in da se jih ne bojim, sta le šla v »lugarnico«, da me tam počakata. Napravil sem si zasilen zaslon, sedel na stolček in se naslonil na ogromen hrast. Žvrgolenje ptic je počasi ponehaval, le taščica je imela še nekaj povedati, nakar je tudi ona vtaknila glavico pod perutko in zaspala. Mrak je zagrnil gozd, a le malo zatem je priveslala na nebo ponočnakinja in razlila svoj sij nad temnim gozdom mogočnih hrastov.

Vse je bilo tiho, čutil sem utrip Narave. O, kako si lepa in še lepša bi bila, če bi ne ustvarila človeka! Če pa si ga že ustvarila, bi mu morala dati takšne oči, da bi te videl, uho, da bi te slišal, in srce, da bi te ljubil. Dolgo sem razmišljal, ko me zadene glas mogočnega kralja nižinskih gozdov. Res me je zadel in to ne le v uho, ampak tudi v prsi, da mi je vztrepetalo srce. Jelen je bil komaj kakih trideset korakov za menoj. Dolgo sem čakal na nadaljnje orglanje, a jelen je samo enkrat udaril z rogovjem ob vejo, nato pa je bilo vse tiho.

Pričakal sem, da se je luna poslo-

Dobro razvit jelen lanščak

Foto T. Ožbolt

Lovec je vesel tudi takega »plena«

Foto P. Adamič

vila in začelo se je svitati. Dvignil sem se, noge so bile otrple, pospravil sem in počasi zalezoval proti »lugarnici«. Paznika sem našel budna. Bila sta v skrbeh in pripravljala sta se že, da me gresta iskat. Povedal sem jima, da je zarukal jelen prav blizu mene, a da ga nisem videl. »To je ovaj dvanajsterac. Poterali ga bumo iz ove table, a vi ga boste pričekali,« je rekel Leks. »Može,« sem pritrdil, »toda po dveh urah, ker se moram malo uleči.«

V dogovorjenem času sta me zbudila in me peljala do struge, trideset korakov široke in blizu dva metra globoke. Bila je močvirnata, ilovnata, porasla z visokim bičevjem in raznimi močvirskimi travami. Paznika sta obšla teren, da poženeta jelena proti meni. Postavila sta me na levi breg struge, pogon pa naj bi bil z desne. Nabil sem puško, se prislonil k hrastu, od koder sem imel lep razgled nad strugo, in čakal.

Kmalu zaslišim močno šumenje v mladem hrastju onstran struge, udarjanje z rogovjem po goščavi in že je bil dvanajsterak pred strugo. V vsej svoji veličini je obstal in prisluškoval. Ko je začutil, da mu

sledita paznika, je skočil v strugo. Trstje ga je zakrilo, čul sem lomačenje na mestu in zagledal, kako tam brca z nogami kvišku. Nisem več mislil na strel, samo na to, kako bi mu pomagal. Kaj se mu je zgodilo, da tako otepa z nogami po zraku? V visokem trstju je ležalo podrto drevo. Jelen se je zapletel v vejevje in padel. Vendar se je rešil, še preden sem mu prišel na pomoč. Postavil se je na noge in mirno prečkal strugo.

Ko je prišel na mojo stran, se je deset korakov od mene ob robu gozda ustavil in me gledal, kakor da se mi hoče zahvaliti. Razumela sva se. Nato je izginil v gozd.

Jelen je bil v stiski. Streljati na divjad v stiski pa je lovsko krivično. Zato tudi lovski zakon prepoveduje loviti divjad ob velikih poplavih in v visokem snegu. Kako nas že uči lovska etika? Divjad mora imeti možnost, da se pred strelom reši. Zato ne streljamo zajca v ložu, ne jerebice na tleh, ne fazana na tleh ali na drevesu.

Ko sta paznika prišla iz goščave, sta me vprašala, zakaj nisem streljal.

Kako bi me razumela, če bi jima pripovedoval o svojem doživetju? Izgovoril sem se, da sem pozabil napolniti puško. »Cijelu noč niste spavali pa ste zaboravili napuniti,« me je opravičil Leks.

Dražji mi je ta doživljaj v spominu, kakor bi mi bilo jelenovo mrtvo rogovje na steni!

Bilo je leto, ko so se lisice preveč razmnožile. Meni pa jamarjenje ni bilo nikoli preveč pri srcu. Pa tudi dobrega psa lisičarja-jamarja nisem imel. Tako se spomladi in poleti nisem ukvarjal z lovom na lisice.

Doma sem imel manjšo fazanerijo. Mnogi doma vzgojeni in v lovišče izpuščeni fazani pa so postali žrtve lisic, ker vsekakor velja, da doma vzgojeni fazančki zlahka postanejo plen mesojedov. Zato sem sklenil, da priredim lov na lisice že v oktobru. Povabil sem štiri prijatelje — lovce in sedem gonjačev je čakalo na določenem mestu. Pričeli smo z lovom. Zajeli smo precej strm jarek, gosto poraščen z dva do tri metre visokimi smrekicami, da so se gonjači komaj prerivali med njimi.

Stal sem spodaj v jarku, ko zavpije gonjač: »Lisica!« Puško dvignem k licu in čakam. Kmalu zatem se zgane nekaj smrekovih vej in zagledam hrbet lisice. Vzamem jo na muho. Nekaj sekund se ne gane... Tedaj zagledam gonjačevo roko, ki je razgrnila smrekove veje... Kar zmrazilo me je, ko sem ugotovil, na kaj sem meril: gonjač je imel suk-njič z ovratnikom iz starega oguljenega lisičjega kožuha.

Zlati nauk, »ne streljaj, dokler se ne prepričaš, kaj imaš pred puško«, je rešil gonjaču življenje, mene pa uboja. Po pogonu me je prijatelj vprašal, kaj mi je, da sem tako bled. »Nič mi ni,« sem odgovoril. A še danes me strese, če se spomnim tega dogodka.

Hvala ti, dragi brat, ker si mi že v rani mladosti dajal dobre in koristne nasvete!

O jerebih

Konrad Sajdl

Jerebi nekda j

Življenjski prostor gozdnega jereba (*Tetrastes bonasia*) je dokaj obširen in zajema območje od Balkana do severnih predelov skandinavskih dežel. V južnih in zahodnih deželah Evrope ter v delu Norveške jerebov ni. V posameznih delih teh prostranstev je bilo nekoč jerebov zelo veliko. Tako so jih v stari Rusiji letno uplenili (polovili na zanke) po nekaj milijonov in jih prodajali na mestnih živilskih trgih. Tudi v naših loviščih je bil gozdni jereb še pred desetletji zelo pogost. Graški profesor Franc Valentinič, sicer rojak iz Laškega, je leta 1892 napisal knjigo (v nemščini) z naslovom *Das Haselhuhn* (gozdni jereb), v kateri uvršča lovišča okrog Laškega med najbogatjša z jerebi v srednji Evropi. Prof. Valentinič je proučeval življenje jerebov in jih lovil prav v teh loviščih; na enem lovu se je omejil na odstrel največ petih jerebov, čeravno bi jih v enem dnevu lahko odstrelil veliko več.

Tudi jaz, avtor tega članka, sem preživel mladost pred domala petdesetimi leti v loviščih, ki ju sedaj upravljata LD Rečica pri Laškem in sosednja LD Griže. Doma v hribih sem jerebe spoznal že v rani mladosti. Moj oče, lovec, nas je rado vedne otroke seznanjal z divjadjo, predvsem pa z jerebi, s katerimi smo tako rekoč živeli skupaj. Skoraj vsak dan smo videli jerebe na dolgi poti v šolo, njihovo prijetno cicirkanje pa se je v prenekaterih jutrih slišalo celo v spalnico, ko smo bili še v posteljah. Toda jaz, najstarejši med brati, sem o jerebih hotel vedeti čim več. Da jereb rad pride na klic, mi je bilo že znano, saj mi je to oče razložil. Pokazal mi je tudi, kako naredi piščalko in kako z njo kliče. Bil je odličen jerebar. Toda jerebe je lovil le po naročilu lovskega gospodarja.

Kmalu sem se sam lotil izdelovanja piščalk iz mačjih kosti, a mi ni uspelo. Rad sem oponašal glasove divjih živali, zato sem poskušal tudi

ciciricati kar z usti. Skozi nič kaj negovane, dokaj krivo raščene zobe sem stiskal zrak in uspelo mi je dobiti melodijo, podobno jerebji. Z vztrajno vajo sem svojo umetnijo izpopolnil in jo zaupal očetu. Bil je presenečen in vesel obenem. Še bolj vesel sem bil jaz, ko mi je dejal, da bi na moj klic pristal jereb, če bi bil dobro razpoložen. Svojo sposobnost sem sklenil praktično preizkusiti, saj je bil že ugoden čas za klicanje jerebov, začetek jeseni. Na poti iz šole sem se izmuznil sošolcem in se po zapuščenem koložu tiho spustil globlje v gozd, poiskal primeren prostor, se skril v grmovje, nekaj časa miroval in končno zapiskal. Enkrat, trikrat. Zelo sem se potrudil, da so bile kitice približno enake; oče me je namreč opozoril, naj na to posebno pazim. Že po tretjem klicu je po tleh pridrobil jereb. Bil sem tako prevzet, da si nisem upal dihati, niti treniti z očesom. Jereb je nekajkrat zapel, seveda precej bolje kakor jaz, stopical naokrog in jezno stresal z repom. Končno se mi je približal na nekaj metrov, me opazil in odfrčal.

To je bilo doživetje, ki mi bo ostalo vedno v spominu in ki je pripomoglo, da se od jerebov ne morem ločiti. Tiste jeseni mi je z usti uspelo priklicati še nekaj jerebov, vedno v drugačnih okoliščinah, brez strela in smrti, vse povezano z veliko ljubeznijo do te plemenite divjadi. Žal je vse to trajalo le eno jesen. Moji zobje so rasli in se razvijali in čez nekaj mesecev nisem mogel več posneti jerebje kitice. Naslednje leto mi ni preostalo drugega, kakor da sem se ponovno lotil izdelovanja piščalk. V začetku je šlo težko, potem pa mi je uspelo, da je bila izmed desetih narejenih ena dobra. Ko sem z osemnajstim letom postal lovec, sem bil že pravi jerebar, tako da sem se lahko pomeril s starimi gadi in svoje vrstnike ter tudi starejše lovce učil tega prelepega lova. Tudi v prvih povojnih letih je bilo v naših loviščih jerebov še dovolj. Ne da bi se hvalil, naj povem, da sem jih leta 1946 v lovišču Jatna, ki je merilo 700 ha, uplenil brez posebnih prizadevanj 18, večinoma priložnostno. Če k temu prištejem še plen drugih lovcev, je

Gozdna jerebica na gnezdu

Foto T. Kočar

Na obronku gozda so radi jerebi

Foto M. A.

bilo v tistem letu v omenjenem lovišču položenih na perje okrog 30 jerebov. Kljub temu pa je bilo jerebov v Jatni tudi v naslednjih nekaj letih še dovolj.

Kamorkoli me je vodila službena pot, sem se ob obilici dolžnosti zanimal tudi za lov, prav posebno na jerebe. Ob neki priložnosti sem revirnega gozdarja in lovca v Savinjski dolini vprašal, kako je kaj z jerebi v tamkajšnjih loviščih, pa me je — pristni Ribničan — gledal začudeno, ker očitno jerebov ni poznal. Šele ko sem mu razložil, za kakšne ptiče gre, mi je rekel, da jih večkrat vidi, ko srfotajo z bezgovega ali drugačnega grmovja. Seveda sem mu moral še povedati, da je to lovna divjad, večji del leta sicer zaščiten, da se lovi na kllec, da je dovoljeno streljati samo samce-peteline.

Čez nekaj tednov, ko je bil lov na jerebe odprt, sva se z istim gozdarjem mudila v gozdovih pod Goro Oljko. On je nosil šibrenico, jaz sem pa imel v žepu piščalke. Predlagal sem, da bi poskusil poklicati jereba, s čemer se je takoj strinjal. Že prej sem mu podrobno obrazložil, kako se je treba pri jerebarjenju obnašati, in predvsem poudaril, da mora biti lovec pri klicanju popolnoma miren, sicer jereb odleti, še preden lovec dvigne puško k licu. Zapiskal sem enkrat, dvakrat in že so zaropotale peruti s sosednjega brega prek jarka. Jereb je pristal nekje v gošči pod nama. Lovca sem tiho opozoril, da bo jereb prišel po tleh

in naj zato pazi. Čez nekaj časa sva slišala, da jereb teče naravnost proti nama, in že se je pokazal na razdaljo nekaj metrov. V istem hipu je jeknil strel, a jereb je odletel popolnoma zdrav. Pogledal sem lovca, ki se je rahlo tresel in še vedno stal kot kip.

Po kramljanju o tem doživetju sva se dogovorila, da bova namenila jerebom več časa v nedeljo. To se je zgodilo. Takrat sem imel puško tudi jaz. Dogovorila sva se, da bo vsakič prvi streljal on. Jerebi so šli kakor iz kurnika. V pičli uri sem priklical tri. Bila pa sva še vedno brez plena. Mož se je namreč obračal tako nespretno, da naju je vsak jereb opazil in odropotal. Po treh »zapacanih« mi je dovolil in celo želel, da streljam jaz. Do večera sem priklical še deset jerebov in od teh so trije z zeleno vejico v kljunčku obviseli na mojem nahrbtniku. Kolega se je kljub začetnim težavam silno navdušil za jerebji lov in ob letu je bil že dober jerebar. Žal le, da nisva imela več priložnosti loviti skupaj.

S tem sem hotel povedati, koliko jerebov je bilo nekoč v naših loviščih in kako prijetni in uspešni so bili lovi nanje.

Jerebi sedaj

Jerebji rod iz dežel srednje Evrope počasi, toda vztrajno izginja. Tudi pri nas je stanje, predvsem v nekdanjih jerebi najbogatejših loviščih, naravnost porazno. Tako bogatih lo-

vov, kakršni so bili še pred dvajsetletjem v Jatni in pod Goro Oljko, ne bo več. Sicer jerebji življenjski prostor danes ni nič manjši, kakor je bil pred desetletji, vendar jerebov ni, ali pa jih je zelo malo. Na videz so se življenjski pogoji za to divjad ponekod celo izboljšali. Mnoge hribske kmetije so bile med vojno uničene, nekatere neuničene pa ljudje kljub vsemu zapuščajo. Košnice, njive in vrtove zarašča gozd, predvsem pa razno grmovje in jagodičje, ki s svojimi plodovi nudi odlično hrano jerebom. Vse to pa ne pomaga, da bi se jerebi številčno obdržali vsaj približno na nekdanji višini.

Pred leti mi je LD Rečica pri Laškem omogočila, da sem po dolgih letih ponovno lovil v njenem lovišču. Izbral sem si lep in hladen septembrski dan. Obhodil in prepiskal sem dobršen del znanih mi najboljših jerebjih rastišč. Uspeh pa je bil nič. Upadanje številčnosti jerebov med drugim opažam tudi pri svojem lastnem odstrelu. Leta nazaj in tudi sedaj si vzamem približno enako časa za lov na jerebe. V minulem desetletju sem uplenil letno po dva, nato po enega, v zadnjih dveh letih pa nobenega. Na povabilo lovskih prijateljev lovim v raznih loviščih, stanje pa je povsod približno enako — slabo. Na voljo imam še en podatek iz lovišča LD Boštanj, kjer je bilo pred desetletji jerebov zelo veliko. Leta 1960 je bilo v tem lovišču uplenjenih še 16 jerebov, naslednja leta pa vedno manj. V minulem letu nobeden, kljub temu, da je lovec — jerebarjev sedaj v LD več, kakor jih je bilo pred leti. Žal imam na razpolago podatke o staležu jerebov le za del lovišč Štajerske in Dolenjske. Zanimivo pa bi bilo zbrati točne podatke po loviščih za vso Slovenijo.

Zakaj upada stalež jerebov?

Pod tem naslovom je znani lovec iz Savinjske doline, učitelj Ivan Dolinar, pisal leta 1963 v Lovcu, št. 9,

o domnevnih vzrokih upadanja številčnosti te plemenite divjadi. Pravilno je ugotovil, da jerebi iz naših lovišč izginjajo in da številna jerebja rastišča ostajajo prazna. Glavni vzroki za to pa naj bi bili po njegovem trije. Škropljenje sadnega drevja s strupenimi škropivi za uničevanje insektov, kokošja kuga, ki se je od domačih kokoši prenesla tudi na jerebe, in pa protizakonit odstrel jerebjih samic na brakadah in tudi na klic.

K temu naj dodamo še številne naravne jerebje zatiralce, kakor lisice,

kune, skobce, kragulje itd. Vse navedeno brez dvoma krepko zmanjšuje jerebji stalež. Glavni vzrok propadanja jerebov pa mora biti v nečem drugem. Kakor si ne znamo razložiti izginjanja divjih petelinov iz našega sredogorja, tako nam tudi upadanje številčnosti jerebov ostaja za zdaj samo uganka. Morda je res glavni razlog v nemiru, ki od vsepovsod, tudi iz zraka, vdira v nekoč najtišje goščave ob šepetajočih potočkih in studencih, kjer so najljubša domovanja črnogrlega viteza?

jala o časih, ko je moral mož izvrševati ukaze prejšnjega gospodarja. Rad sem poslušal ostarelega moža, ki je bil v obraz podoben izkušnemu gorniku. Njegove misli so bile klene in modre in preden jih je izrazil z besedami, jih je prej natanko pretehtal. Seveda se mu je misel pogostokrat vračala v stare čase, vendar ni — glasno izgovorjena — nikoli nasprotovala naši družbeni ureditvi. Možu je manjkalo še nekaj let do upokojitve, zato mu je gozdna uprava zaupala začasno oskrbnišтво nad snežniškim gradom.

Nekoč me je povabil, naj grem z njim v grad, kjer da mi bo razkazal reči, ki so po drugi svetovni vojni še ostale v gradu. Z veseljem sem sprejel ponudbo, ker me je celotno okolje z gradom, drugimi poslopji, vrtovi, parkom in drevoredom zelo privlačilo. Če bi me čez leto dni ne premestili v mesto, bi se na Snežniku zanesljivo vključil v lovsko družino, postal bi torej lovec, čeprav bi skraja s puško na rami samo hodil po gozdovih in ne bi prav nič ustrelil.

Obstala sva pred vhodom v grad. Na grajskem dvorišču sem že prej opazil veliko kamnito klop, podobno dolgi in široki podkvi. Vprašal sem ga, če se je le-sèm gospoda hodila

Troje zgodb izpod Snežnika

Andrej Trkman — ilustriral Marjan Bregar

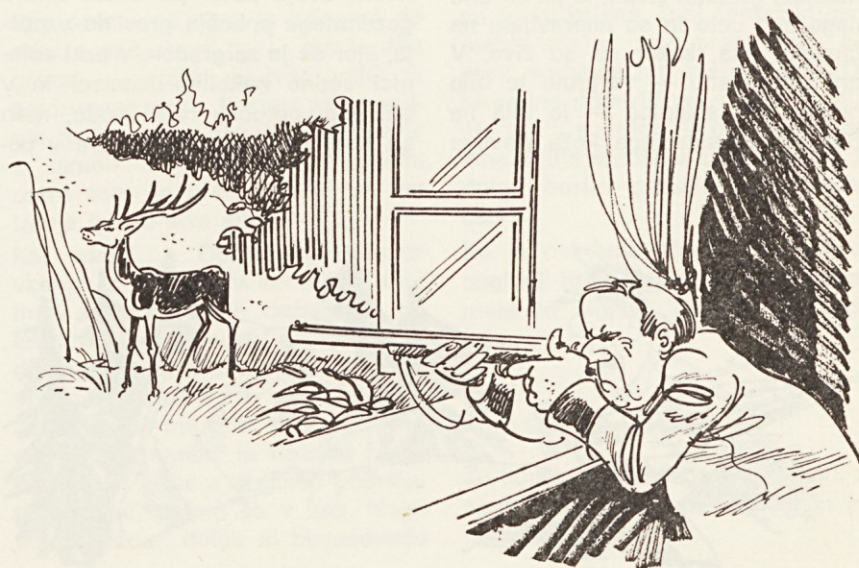
Iz Spodnjega Loga, kjer je življenje v vseh ozirih živahno utripalo, so me prestavili v službo globlje na Notranjsko, prav pod Snežnik, na gozdno upravo. Ta je po osvoboditvi poleg drugih gozdov prevzela v oskrbo tudi razlaščeno premoženje prejšnjih, nemških gospodarjev na snežniškem gradu. Do osvoboditve je bil lastnik graščinskega posestva z obširnimi območjem gozdov — grof ali knez Schönburg-Walbenburg. Sam grad stoji precej vstran od gospodarskih, upravnih in stanovanjskih zgradb. Pred temi zgradbami se razprostira lep park z drevoredom, za zgradbami pa šumé temni bukovi in jelovi gozdovi. Ponoči skovikajo tam gori sove, podnevi pa v vrto-glavih višinah krožijo kragulji.

Skraja se mi je zdelo tu vse nekam pusto in samotno, ali — preveč je bilo dela v službi, kakor tudi izven nje. Obnova porušene domovine je zahtevala od vsakega svoj delež, tako da se nisem niti malo dolgočasil.

Poleg uslužbencev na upravi me je predvsem zanimalo osebje, ki je služilo pri prejšnji gospodi, in ki ga je tudi naša oblast prevzela v razne

službe. Spoznal sem več sobaric in kuharic, vrtnarja, konjarja in med njimi tudi moža, ki je bil pogostokrat — to sem sklepal po njegovem govorjenju in uglajenem vedenju — v bližini bivšega graščaka, skoraj bi zatrdil, da je bil nemara celo njegov osebni strežnik.

No, povezal sem se z njim, pa sva se ob prostih popoldnevih pogovar-

gret ali pa morda samó hladit. Ne to ne ono, je odgovoril oskrbnik. Tu so se ob sobotah zbrali berači in drugi raznovrstni reveži, ki so se v gradu vsaj enkrat v tednu dobro najedli. »Da, zlati časi, vam rečem, gospod!« Ni me ogovoril z besedo tovariš, ker se kar na hitro le ni mogel vživeti v novi čas.

»Kakšni zlati časi,« sem mu glasno ugovarjal, »to je bilo vendar nekaj slabega, gnilega, če so morali siromaki sleherni dan prosjačiti za košček kruha, ki je ostajal bogatinom!«

Mož se je zgrbil vase in za čas utihnil, tako da mu kasneje — iz spoštovanja do starosti — nisem več nasprotoval. Tudi ni bilo potrebno, ker mi kasneje moj sogovornik ni več omenil, da bi bili stari časi — zlati.

Odšla sva v grad in vodil me je od sobane do sobane. Radovedno sem si ogledoval trdno staro pohištvo iz masivne hrastovine, visoke peči iz belih pečnic, v dnevni sobi pa ob steni prislono podolgovato stolo z zarezi, v katerih so počivale kadilne pipe z dolgimi puhalniki. Najbolj so me zanimala okrašene stene in na njih tu in tam lovske trofeje, predvsem nagačene glave jelenov in srnjakov z močnimi rogovji. Zraven seve ni manjkalo tudi manjših gozdnih živali, ki pa so bile nagačene cele in so napravljale na človeka vtis, kakor da so žive. V eni izmed sob — verjetno je bila graščakova spalnica — je bila na tleh velika ustrojena koža rjavega

medveda z izoblikovano glavo in gobcem, iz katerega so režali ostri zobje. Prav ta soba je imela okna obrnjena proti gozdu.

Oskrbnik mi je pomignil, naj stopim k oknu. Pri tem si je s palcem in kazalcem pogladil sive brke v levo in desno ter mi začel pripovedovati

Zgodbo o jelenu

»Glejte, skozi tole okno je gospod ustrelil močnega jelena. To se je zgodilo nekega novembrskega dne pred drugo vojno. Žal se leta ne spominjam, datum je napisan na trofeji, ki jo je graščak še pred vojno odpeljal v svoje kraje. Gospoda je prihajala semkaj dvakrat letno: spomladi in jeseni, vsakokrat po en mesec. Prepričan sem, da me boste zdaj vprašali, zakaj je streljal skozi okno? Veste, ta gospoda je imela svoje muhe, ker je živel v razkošju, izobilju, predvsem pa v dolgočasju. Pa si gospodar izmisli — tako se je vsaj meni zdelo — da je dosti jelenov in srnjakov na prostem že postrelil, zakaj ne bi stare živali počil kar skozi okno, saj je bila že dalj časa namenjena za odstrel. Minila je pomlad, prešla sta poletje in dober del jeseni. Jelen je začel hoditi svoja pota: po desni strani gozdnatega pobočja prav do vznožja, kjer se je za gradom v ozki zelenici vedno nekoliko napasel in v bližnjem potočku napil vode, nato pa spet odšel po levi strani v po-

bočje. Oba z graščakom sva poznala vsakdanjo pot ostarelega jelena, ki so ga košute zapustile, odkar ga je v zadnjem roku premagal mlajši tekmeč.

Bil je siv, meglen novembrski dan. Gozdna tla so bila nekoliko pomrznila, vendar so se čez dan le razmehčala. Nekaj lovcev in gonjačev brez psov smo morali — na graščakov ukaz — paziti, da bi nam jelen s svoje vsakodnevne poti ne pobegnil globoko v notranjost gozda. To ni bil navaden lov, pač pa zasledovanje in budno spremljanje jelenovih stopinj. Skrivaj smo se korak za korakom tiho pomikali navzdol, po dva na vsaki strani, daleč proč od jelenove poti, da bi nas žival ne začutila in opazila. Šlo je še kar v redu, ker se jelen na svoji poti ni nič zaustavljaj.

Naposled smo le prispeli do goščavja v vznožju in opazili jelena, ki je začel smukati mrzle liste nekega rastlinja, na moč podobnega ločju. Od časa do časa je dvignil glavo in prisluškoval. Takrat je zagrmelo skozi okno in jelen se je zgrudil ob pečini v tistem-le goščavju. Bil je lep, vendar star in nebogljen. Če ne bi takrat padel, bi najbrž še tisto zimo v gozdu bogve kje poginil. Za nagrado mi je graščak podaril starega jurja in star ponošen klobuk. Menda si predstavljate, kaj je v tistih časih pomenil stari tisočak!? Prav gotovo sedaj mesečno plačo dobrega uslužbenca-pripravnika. Tisočak sem shranil, klobuk pa vrgel v skrinjo, ker mi je bil prevelik. Graščak je imel namreč debelo glavo, jaz pa drobno, kakor vidite. Vaša še drobnejša glava bi se pa v tisti reti cela skrila.« Mož je končal in mi s kazalcem še enkrat pokazal mesto, kjer je padel jelen. Potem sva zapustila grad in odšla vsak po svoji poti: on domov, jaz pa za grad opazovat goščavje, kjer je končal jelen. Tam je raslo raznovrstno rastlinje: lapuh, vmes malinovje, z obeh strani je tiščal v vznožje srobot, čez nekaj skalnatih pečin se je bohotil bršljan, v breg se je vzpenjalo leskovo grmovje,

brinje, dalje bukve, gabri, hoje, med njimi tudi redke jerebike. Ni čudno, če se je jelen hodil tjakaj past, posebno ob poletnih dneh, ko se je umaknil iz gozdne vročine v prijeten hlad. No, prav tam ga je zadela smrt.

Zgodba o medvedu

Čez kak teden sva se z oskrbnikom srečala v grajskem parku. Bilo je že hladneje, zato sva se razgovarjala kar med sprehajanjem gor in dol po drevoredu. Glavno besedo je imel pravzaprav spet oskrbnik, jaz sem ga samo poslušal in zvedel tokrat zgodbo o medvedu.

»Bilo je že po kresu, ko je prispel na grad zemljemerec, geometer, ki ga je graščak naročil, da bo v gozdovih trasiral nekaj poti. Geometer pa pri svojem delu potrebuje tudi pomagače-figurante. Glej ga vranča! — za figuranta so odbrali mene in nekega Tomaža.

Za geometrom sem moral prenašati velikanski dežnik, kakršnega imajo branjevke na trgu, in instrument — teodolit. Geometri so bili takrat gospodje. Zemljišče ali traso poti, ceste so merili počasi, vendar natančno, skoraj brez napak. Po izmeri terena smo se s stojišča premaknili na drugo stojišče, kakor je pač sproti odredil geometer. Po ureditvi libel na instrumentu v vodoraven položaj je spet nastopil svojo pot Tomaž, ki je prenašal merilno letev od točke do točke, kamor ga je poganjal geometer. In tako je šlo iz dneva v dan, bilo je zanimivo delo, a naporno. Ob večerih sem kmalu legel spat in zjutraj rano vstajal.

Bil je lep in vroč junijski dan, na svetu tak, kakor takrat, ko rojijo čebele, ko vzletajo iz panjev matice visoko v ozračje in se za njimi pode tropi trotoev. To gre bliskovito hitro gor in dol, dokler najmočnejši trotni ne oplodijo matice. Sonce je žarelo, vročina je naraščala, da je nad travniki po jasah nastajala nekakšna mrežasta zavesa, neprestano mige-

tajoča. Krog in krog je vse brenčalo in zdelo se je, da za vsako bilko nekaj góde.

Razvrstili smo se v gosji red in začeli lesti v hrib k naslednjemu stojišču. Ne vem, zakaj mi je geometer ukazal, naj grem tokrat jaz naprej, drugi da bo on, tretji pa Tomaž, vsak seveda obložen s svojo kramo. Nismo se pogovarjali, ker smo bili drug od drugega po kakih osem metrov. Razdalja pa se je še povečala, ker je bilo proti vrhu hriba pobočje čedalje bolj strmo, tako da je bilo premagovanje strmine kar boleče. Kako tudi ne, saj smo morali dvigati kolena skoraj do brade! Ves preznojen sem jo prisecal do vrha, z one strani pa — strašanska groza! — orjaški medved, velik za poldruega moža. Postavi se na zadnje noge, odpre gobec, iz katerega z zamolklim godrnjanjem spušča ostro sapo in prek čeljusti se mu izceja čudno siva slina.

Kaj zdaj?! ... Obstal sem kakor vkopan z nogami v zemljo. Če bi imel s seboj samo dežnik, bi ga kratko malo odvrigel. Ali, kaj bi z dragocenim teodolitom, ki sem ga vedno prenašal z vso previdnostjo? Kajpa, če bi me zver le napadla, bi oboje, instrument in dežnik, zabrisal v stran in se z zadnjico podričal po strmini, potem pa v beg. Noge imam zadosti dolge in bi medvedu

— takole sem in tja, cik-cak — zanesljivo ušel ter se rešil smrti. Z medvedom sva se le nekaj sekund gledala in vendar se mi je zdelo, da je trajalo več kakor uro. Naposled je zver neznansko zarjula, da mi je pretreslo mozeg, se vrgla spet na sprednje šape in odhlačala na svojo stran navzdol po bregu.

Kljub temu, da je bilo sonce še visoko na obzorju, smo za tisti dan z meritvami končali. Ko smo se vračali s pobočja, se mi je v glavi šele posvetilo, kaj bi se mi zgodilo, če bi se — stoječ pred medvedom — količkaj premaknil. Ob tej misli so se mi, verjemite ali ne, začela močno tresti kolena. Tudi Tomaž in geometer sta se zelo prestrašila, čeprav medveda niti nista videla. Da bi se vsi pomirili, smo odšli v bližnjo vas v gostilno na malico in liter vina. Moje srečanje z medvedom je dolgo burilo graščinske prebivalce.

Ko je oskrbnik končal, si je spet pogladil brke s palcem in kazalcem, mehkeje v levo in trše v desno stran.

Zgodba o kragulju

Za konec naj opišem še prigodo, ki sem jo tam doli sam doživel in zapisal v svoj dnevnik.

Decembrskega dne, ko so snežniški prebivalci sedeli pri kosilu, se je zaslilo pred vrtnarjevim stanovanjem razburljivo kokodakanje, vmes pa tudi besno prhutanje. Velik kragulj je obdeloval najlepšo kokoš grajskega naselja. Hipoma so bila tla nastlana s perjem. Komaj je vrtnar pogledal skozi vrata, že je kokoš pribežala po stopnicah v vežo knjigovodje, da bi si poiskala zavetje pri ljudeh. Pa pravimo, da je kokoš neumna! Kaj še! Tale kura je ovrгла to trditev.

Kragulj pa jo je ubral za njo in šele v veži se je začel pravi boj, o čemer so pričali novi šopi perja po podu.

Ob tem nepričakovanem direndaju se je zdramil del ženskega zbora. Knjigovodjeva žena je naglo zaprla vežna vrata in začela z metlo udrihati po sovražniku kokošjega rodu. Ali ga je zadela, je drugo vprašanje. Kragulj je namreč hitro opazil, da ima zdaj opravka z odraslo dvonogo bojevnico.

Metla je kar naprej pela svojo nemilostno pesem. Toda leseno orožje kragulja ni več doseglo, ker se je le-ta na vso moč zaletaval zdaj v to, zdaj v drugo okno.

Ko je žena opazila, da je prvo notranje okno napol odprto, zunanjemu pa manjka šipa, se je ustrašila, da ji ptič pobegne. Pa je poklicala blagajničarko, naj odpre svojo sobo. Od tam se je pa oglasilo: »Za vse na svetu ne odprem! Saj mi pošast lahko oči izključe!« Zunaj pod oknom, v katerega se je zaletaval kragulj, pa je medtem stražila vrtnarjeva Ivanka.

»Vraga, le kje so danes dedci, da nobenega ni od nikoder!« je vpila blagajničarka v svoji sobi.

Knjigovodjeva žena, ki je bila v vsem ženskem zboru najhrabrejša, je še vedno neutrudno opletala z metlo, ki pa nikdar ni zadela pravega cilja.

Vsake dobre in tudi slabe muzike je enkrat konec. Kragulj se je naposled naveličal komedije. Dvakrat,

trikrat se je še zaletel v okno, nato pa — smuk — v zlato prostost.

Sčasoma sem dodobra spoznal tudi ta kot notranjske pokrajine, ki mi je polagoma prirasel k srcu. Ob službenih opravkih sem spoznaval prebivalce okoliških vasi in zaselkov, prebivalce, katerih govorica mi je v skorajda pojočem narečju blagoglasno odmevala v ušesih.

Všeč so mi bili kraji: Iga vas, Pudob, Šmarata, Kozarišče, Podcerkev, Nadlesk, Dane, Lipsenj. Še bi jih lahko našteval po Cerkniški dolini, vse tja do Rakeka in Unca, ali pa

prek Bloške planote do Loškega potoka... Na nekem nedeljskem izletu sem si z upravnikom ogledal tudi izvir Obrha, v katerem je brbotala kristalno čista kraška voda, ki je na površini ustvarjala mehurčke, podobne onim v izviru Save Dolinke v Zelencih.

Po odhodu s Snežnika se mi je večkrat stožilo po njem, prav tako po prebivalcih tamkajšnjih notranjskih krajev, po ravninah in gozdovih, po dolinah in vrhovih ter po čudovitem miru, daleč proč od oglušujočega mestnega hrupa.

Po lovskem svetu

Načrti za nove naselitve risov

Nadaljevanje in konec članka »Naselitve risov v letih od 1970 do 1978«

Janez Čop, odsek za lovstvo IGLGS

V zadnjem času se opuščajo ilegalne in nestrokovne naselitve risov. Prevladalo je trezno mišljenje, da je za vsako naselitev potrebno temeljito proučiti območje, kjer naj bi rise izpustili. Novi načrti so že rezultat takega dela, za kar ima zaslugo tudi skupina »Ris«, ki združuje nekaj strokovnjakov, poznavalcev te divjadi iz držav srednje Evrope. Ti so nekak posvetovalni forum s ciljem, da se ris vrne tja, kjer je nekoč bil in so naravni pogoji za njegov obstoj in razvoj kolikor toliko še ohranjeni.

Z R Nemčija

Harz — je prek 100 000 ha obsežno sredogorje v severnem delu države, ki meji na Nemško demokratično republiko. Sklenjenih gozdov je 90 %, pretežno smreke. Najvišji vrh je Brocken (1141 m). Bilo je odločeno, da bodo 2—3 pare risov izpustili že jeseni 1972. V Ostravi

(ČSSR) so bili risi že pripravljeni za transport v Harz, vendar do naselitve ni prišlo zaradi nastalih nesoglasij med zastopniki gozdarstva, lovstva in turizma. Pobudniki za naselitev so bili gozdarji. Načrt za naselitev v Harzu je sedaj ponovno postal pomemben in mu Nemci dajejo prednost.

Zadnja risa sta bila v Harzu uplenjena v letih 1812 in 1818.

Pfalz erwald — so gozdovi v pokrajini Rheinland-Pfalz. To je največji gozdni predel ZR Nemčije in zavzema površino okoli 150 000 ha. Navezuje se na pogorje Vogezi v Franciji. Leta 1958 so bili ti gozdovi proglašeni za naravni park. To je rahlo valovit sredogorski svet z najvišjimi vzpetinami do 600 m. Pomembna divjad so tu v prvi vrsti divji prašiči, letno jih odstrele po 4000 in več. Precej je tudi srnjadi, manj jelenjadi, mufloni so pa le za okras. Sicer pa prehrana za rise

nikjer v Nemčiji ni vprašanje, saj so na splošno povsod preveliki staleži srnjadi, jelenjadi itd.

Schwarzwald — O naselitvi risov v »črnem gozdu« so se pogovarjali že leta 1971. Ta gozd se razprostira v pokrajini Baden-Württemberg, ob nemško-francoski meji. Pobudniki za naselitev so gozdarji. Severni del, pretežno državni gozd, je primernejši za naselitev. Drugod je pa 60 % gozda v privatni lasti in zlasti ta okoliščina otežuje dogovarjanje o naselitvi risov. Lovci se boje, da jim bodo risi naredili preveč škode na divjadi. Le-ta (srnjad, jelenjad) pa povzroča na drevju veliko škodo. Risi tega stanja prav gotovo ne bi razrešili. Lovci pa se tudi boje, da jim risi ne bi uničili zadnjih primerkov divjega petelina; to mogočno pernato divjad so namreč leta 1970 povsem zaščitili. Nadaljnji pomislek proti risom tiči v turizmu, češ da »črni gozd« dnevno obiščejo številni turisti.

FRANCIJA

V francoskem delu Pirenejev živi avtohtona populacija risov. O pirenejskem risu je malo znanega. Francozi ne omenjajo števila, ki je verjetno minimalno. Pirenejski ris je že vrsto let strogo zaščiteno. Ne ve se točno, ali je to vrsta tako imenovane evropskega risa, ki mu ponekod pravijo tudi karpatski ris — *Lynx lynx*, ali pa je podvrsta pardina — *Lynx pardina*. Je manjši in živi le še v Španiji.

V Alzaciji nameravajo naseliti rise v pogorju Vogezi. To je 150 km dolg in 30—40 km širok sredogorski masiv, ki se razteza od švicarske meje, vzdolž nemške meje, do Strassbourga in se nadaljuje v Pfälzeraldu v ZR Nemčiji. Pogorje ima od 300 do 1400 m nadmorske višine. Tu so veliki gozdni kompleksi, 60 do 70 % površin je prekritih z gozdovi. Predlagana sta dva okoliša za

Ris na pohodu

Foto J. Černač, Diana

izpust risov: severni del Vogezev in Visoki Vogezi (slika na strani 280). Tudi tu se krešejo mnenja za in proti. Pogoji so vsekakor boljši od onih v ZR Nemčiji, ne moremo jih pa primerjati z našimi na Kočevskem.

Francoske Alpe so drugo predvideno območje v Franciji za naselitev risov. Biologi in številni amaterji sestavljajo grupo, ki pripravlja načrt. Financira pa ga ministrstvo za poljedelstvo.

Na simpoziju, katerega je pripravila Lovska zveza Francije oktobra 1978 v Strassbourgu, skupaj z univerzo »Louis Pasteur«, je uspelo združiti različne grupe, ki so do tedaj prek univerz ali združenj ločeno pripravljale načrte za naselitev risov. Usklajevalca sta univerza v Strassbourgu in biološki center v Mutter-scholz (Alzacija), ki bosta v enem letu predložila Lovski zvezi Francije v Parizu predlog za naselitev, »žegen« pa mora dati pristojno ministrstvo.

ZAKLJUČEK

Ris je edina divjad iz rodu zveri, ki jo je možno ponovno naseliti, kjer so še ohranjeni prirodni pogoji. V letih od 1970 do 1978 je bilo v 5 državah Evrope izpuščenih skupno 35 risov: 20 samcev in 15 samic.

V Nemčiji 5 (3 + 2), v Švici 16 (9 + 7), v Jugoslaviji 6 (3 + 3), v Avstriji 6 (3 + 3) ali 8 (4 + 4) in v Italiji 2 samca. Če bodo vse te naselitve uspele, bo pokazal čas. Za sedaj je na najboljši poti naselitev na Kočevskem in v Obwaldenu (Švica). V Avstriji še niso opazili prirastka, kar velja tudi za nekatere druge naselitve.

Interes za nadaljnje naselitve po Evropi je velik. Vprašanje pa je, kje dobiti rise za izpust. Slovaki ne morejo več odloviti toliko živali, kolikor je prošelj v Ostravi. Nevšečnost je tudi v tem, da skoraj vedno odlove več samcev kakor samic, v posameznih letih celo 4 : 1. Skupina »Ris« je prevzela pobudo, da se navežejo stiki z Romuni in Poljaki.

Nastal je bistven premik pri načrtovanju novih naselitev. Več je študijskega dela, dogovarjanja med interesi, pobudniki in nasprotniki. To je dobro. Koliko pozornosti se pripisuje naseljevanju risov, dokazuje tudi dvoje simpozijev v letu 1978 in en kolokvij, izključno o risu. Simpozija v Spiegellau v ZR Nemčiji in v Strassbourgu, Francija, sta bila mednarodnega značaja. Kolokvij v Murau (Avstrija) je vodil znani etolog in Nobelov nagrajenec dr. Konrad Lorenz. Jugoslovani smo predložili 7 referatov o avtohtoni populaciji risov pri nas in o naselitvi na Kočevskem.

Literatura

»Il capriolo« — »Srňjak«

Naši sosede, lovci in ljubitelji narave z onstran meje, oče in sinova Franco in Dino ter Fabio Perco so nas spet prijetno iznenadili s knjigo *Il capriolo* (Srňjak), kakor so nas pred tremi leti s knjigo »I rapaci« (Ujede).

Knjiga *Il capriolo* (format 22 x 31 cm) obravnava srňjad na 220 straneh oz. v 8 delih: Splošno o srňjadi, Morfologija, Ekologija, Etologija, Gojitev in spoznavanje populacije, Krmljenje, Nadzor in odstrel ter Ocenjevanje. Vsak del je še dodatno razčlenjen na poglavja in ta v razdelke. Skupaj kar 207 naslovov. Taka razčlemba vsebine omogoča bralcu hitro orientacijo v snovi, posebno, kadar išče hiter odgovor na posamezno stvarno vprašanje.

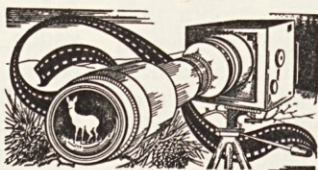
Kar pa knjigi daje poseben mik in vrednost, je njena skrajda razkošna in izjemno okusna slikovna oprema: kar 23 barvnih celostranskih umetniških slik iz življenja srňjadi izpod čopiča Dina Perca in nad 220 perorisb istega avtorja, ki odlično ponazarja tekst o socialnih navadah srňjadi in o anatomskih detajlih (zobovje, rogovje, obarvanost itd.).

Že v predstavitvi knjige: Srneča divljač, J. Nečasa (Lovec, št. 6, junij 79) sem napisal, da znanja o tej naši najpogostejši divjadi nikoli ni preveč. Posebno ne, ker je o biologiji, gojitvi in smotrnem odstrelu te divjadi še veliko nedorečenega. V knjigi *Il capriolo* so zajete tudi izkušnje pri gojitvi srňjadi na Krasu, ki ga ločuje le državna meja.

Vsekakor je knjiga tudi v strokovnem pogledu na solidni evropski višini in veliko pomeni za poglobljanje v strokovnosti italijanskih lovcev. Naši strokovnjaki o gojitvi srňjadi ji bodo morda šteli v minus, ker avtorji še ne zavračajo popolnoma nekdanjih, tradicionalnih metod gojitve, selekcije oziroma odstrela. Kljub temu pa bo knjiga gotovo razveselila vsakega lovca, ki obvlada italijanski jezik, še posebej predavatelje, saj daje izjemne možnosti za ponazarjanje predavanj s projekcijo ilustracij.

Kljub skorajda razkošni opremi knjiga niti ni draga. V knjigarnah onstran meje (Trst, Gorica, Videm) jo prodajajo po 18 000 lir (ca. 400 din). V založbi — Edizioni Carso, 34010 Sgonico — Zgonik, Gabrovizza — Gabrovica 38, pa kupcem, ki nabavijo najmanj 10 izvodov, priznavajo popust. Knjigo priporočam.

J. Perat

Fotokino klub Diana

Doživetje na foto lovu

Moja velika želja je bila, da bi fotografiral jelena v roku. Mnogokrat sem čakal na prežah v Rajhenavu. To je zapuščena kočevska vas, kjer je v jesenskem času središče jelenjega ruka. Mnogo ur sem prečkal zaman; večkrat sem videl jelene, vendar so bili pogoji za fotografiranje ne-

mogoči in sem mogočne živali lahko le opazoval.

Tako sem tudi tistega popoldneva konec lanskega septembra, kakor že mnogokrat prej, odšel na eno izmed visokih prež. Opremljen sem bil s svojim Canon AE-1, na katerem sem imel teleobjektiv TAMRON 5,6 — 300 mm, razen tega pa še motorček za avtomatski transport filma, ki omogoča 2—3 posnetke na sekundo. Takrat sem prvič vstavil črno-beli film ILFORD MP 5 in nastavljal občutljivost na maksimum — to je 36 DIN.

Vreme je bilo lepo in kmalu so se začeli z vseh strani oglašati jeleni. V začetku sem še spremljal njihovo gibanje in jih štel. Ko pa so se vedno bolj bližali pašnikom, je to postalo nemogoče. Sonce je že zašlo za bližnji hrib. S pojemanjem svetlobe sem vsakih nekaj minut preizkusil svetlomer in vsakič, ko mi je začela utripati rdeča lučka v iskalu (znak, da je kombinacija časa in zaslonke neustrezna), sem moral povečati čas osvetlitve. Od 1/250, 1/125 do 1/60. Prišel sem že do vrednosti, ko bi po vseh teoretičnih pravilih moral vse skupaj pospraviti; sploh pa še zato, ker ne uporabljam stativa, pač pa fotografiram kar na »lovski« način iz roke in z naslonom. Masivni stativi so pri foto lovu bolj ovira kakor koristen pripomoček.

Bil sem že nestrpen, kajti rukajoči jelen se je po gozdu le po polževo bližal pašniku. Hotel sem že drugam, kajti zdelo se mi je, da so povsod drugod jeleni že na travnikih, jaz pa čakam tega »zamudnika« in zapravljam čas. Tedaj je nedaleč od mene izstopila košuta, takoj za njo pa še druge. Vendar me košute niso zanimale, čakal sem jelena. Bile so blizu in lahko bi jih vznemiril škloc aparata, če bi jih slikal. Vedel sem, da bo za košutami prišel tudi jelen, zato nisem hotel tvegati. Nastaviti sem moral še daljši, prav »samomorilski« čas 1/30 sekunde. Pripravil sem se in tedaj je v lahmem diru pritekel iz grmovja jelen. Samo še izostritev slike in začela se je fotoakcija. Ni bilo časa za nobeno razmišljanje, za izbiranje izreza ali kaj drugega. Motorček je brezhibno deloval; filma je bilo

dovolj in posnetki so se vrstili.

Jelen je pretekel čistino in si izbral košuto. Tedaj pa sem bil priča prizoru, ki je v naravi sicer nekaj navadnega, vendar ga človek le redko vidi. Celo oče, poklicni lovec, ki ima veliko opravka z jelenjadjo in je v gozdu preživel že nešteto ur, kaj takega ni videl. Košuta se je skoraj ustavila in jelen jo je zaskočil. Na posnetku se vidi, da je ena izmed košut zaslišala škloc fotoaparata in nepremično gledala proti meni. Druge so opazovale prizor s sovrstnico in jelenom, nekatere pa so se neprizadeto pasle. Vse skupaj je trajalo le kratek čas. Košuta se je s skokom rešila težkega bremena, jelen je odkorakal, da, odkorakal in najstarejša košuta je dala znak za pobeg. Prizorišče se je v trenutku izpraznilo. Toda jelen se je čez nekaj časa vrnil in zarukal. Še zadnji posnetek in tudi on je izginil v gozdu.

Šele ko je bilo vse končano, sem lahko v miru premislil, kaj sem doživel.

Doma sem ves nestrpen razvil dragoceni film. Malo sem bil razočaran nad precejšnjo zrnatostjo, vendar mi kljub temu ti posnetki veliko pomenijo. To, kar je nastalo v slabih svetlobnih pogojih, ima svojevrstno vrednost. Bolj kakor tehnično brezhibni posnetki je važna enkratnost fotografij. Prepričan sem, da takšne priložnosti zlepa več ne bom imel.

Janez Konečnik

1. V lahmem drncu je iz grmovja pritekel jelen...
2. ...in si izbral košuto
3. Košuta se je skoraj ustavila in jelen jo je zaskočil
4. Jelen in košuta sta se ločila
5. Košuta se je s skokom rešila težkega bremena
6. Jelen se je čez čas vrnil in zarukal

Foto Janez Konečnik, Diana

Jubilanti

**Lojze Kunstelj —
devetdesetletnik**

Mahnè, kakor mu rečemo po domače, je 20. junija 1979 praznoval med svojimi lovskimi tovariši v lovski koči na Toškem čelu svoj visoki življenjski jubilej — 90. rojstni dan.

Rojen je bil v kmečki družini na Glincah pri Ljubljani. Po prvi svetovni vojni, ko se je vrnil iz ruskega ujetništva, je prevzel očetovo kmetijo in jo umno ter gospodarno vodil. Kot kmet je bil močno povezan z naravo in imel je tudi veliko veselje do lova.

Sicer se je pa v lovstvu udeleževal že pred drugo svetovno vojno. Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji LD Toško čelo. Od leta 1952 do leta 1961 (8 let) je bil prizadeven član upravnega odbora LD in nad 10 let tudi član nadzornega odbora LD. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge. Naša LD in LD Polhov Gradec pa sta mu ob njegovi 75-letnici podelili častno članstvo.

Razen zadnjih dveh let se je vseskozi redno udeleževal brakad in delovnih akcij lov. družine. Nešteto svetlih zimskih noči je prebil na čakališčih in uplenil mnogo lisic.

Lojze Kunstelj

Kljub častitljivi starosti še vedno opravlja kmečka dela. Skoraj vsako nedeljo pa ga najdemo v koči na Toškem čelu. Pravi, da se med lovskimi tovariši počuti najbolje.

Spoštovanemu jubilaru želimo še vnaprej lepo življenjsko jesen in da bi se še veliko let sestajali z njim v naši lovski koči.

LD Toško čelo — A. B.

Avgust Gorjup je 2. avgusta letos praznoval svoj 60-letni življenjski jubilej. Rojen je bil v Mrčnih selih pod široko znanim partizanskim Bohorjem. Odraščal je v kmečki družini, toda že kot mladenič se je — še v času stare Jugoslavije — zaposlil v senovškem rudniku.

Ko so nemški osvajalci zasedli našo domovino, se je Gustelj odzval klicu OF. Zaprstil je delo v rudniku in odšel med partizanske borbe. Po vojni se je z družino priselil na Senovo in se zopet zaposlil v rudniku.

Leta 1946 so tudi na Senovem ustanovili LD in Gustelj je takoj postal njen član. Od leta 1948 do 1950 je bil tajnik LD, nato pa polnih 10 let njen starešina. Od leta 1960 do 1967 je predsedoval disc. razsodišču LD. Leta 1971 je bil upokojen in se z družino vred preselil nazaj v svoja rodna Mrčna sela. Takrat pa je tudi prestopil v LD Veliki Kamen. V naši LD je deloval 7 let kot član UO, sedaj pa predseduje disc. razsodišču LD in oskrbuje našo lovsko kočjo.

Lovska zveza Slovenije ga je

Avgust Gorjup

odlikovala z znakom za zasluge. Ima tudi priznanje kot odličen strelec in LD Senovo ter LD Veliki Kamen sta mu doslej podelili že 7 diplom.

Hkrati s svojo 60-letnico praznuje tudi 34 let požrtvovalnega lovskega udejstvovanja. K obema jubilejema mu srčno čestitamo in želimo še mnogo let zdravja in zadovoljstva v krogu zelene bratovščine.

Člani LD Veliki Kamen —
J. M.

Lovska organizacija

**Glas slovenskih lovcev
iz Kanade**

Spoštovano uredništvo!

Kot član slovenskega lovskega društva v daljni Kanadi vam želim predstaviti naše društvo oziroma njegovo delovanje.

Društvo smo ustanovili pred leti in sedaj šteje 82 članov. Vsi smo Slovenci.

Naš največji uspeh je, da smo si v Torontu zgradili prostoro in lep lovski dom. Zraven doma smo zgradili tudi nogometno in odbojgarsko igrišče. Pohvaliti se moramo še s tem, da imamo tudi bazen olimpijskih dimenzij, v katerem prirejamo plavalna tekmovanja med seboj in tudi med društvi. Končno smo letos začeli še z gradnjo teniškega igrišča.

Večkrat se pomerimo v streljanju, z risanicami kakor tudi s šibrenicami. V skupinah tudi hodimo na lov. V Kanadi je vsekakor najzanimivejša divjad — los. Lovišča z losi pa nimamo pred nosom. Na lov se je treba odpraviti zelo daleč, tudi po več sto kilometrov. V Kanadi ni lovskih družin, kakor so v Sloveniji. Tu je lovstvo organizirano povsem

drugače. Obžalujemo, da ne moremo imeti tako neposrednega stika z naravo, kakor ga imate vi, dragi tovariši, doma v SR Sloveniji.

V našem domu se zbiramo redno tedensko. Vsako soboto in nedeljo se slišita v našem domu in okrog njega slovenska govorica in slovenska pesem. Gojimo stare slovenske lovske običaje, med njimi zlasti lovski krst in »nagrado najboljšega lovca«. Seveda ne gre brez veselja, ki jih prirejamo zelo pogosto. Veselice so združene s srečolovom in nagradnim streljanjem. Ob takih priložnostih prihajajo v naš dom tudi člani drugih slovenskih društev. Menimo, da je zelo važno, da smo Slovenci in sploh Jugoslovani v tujini v čim pogostejših stikih. Radi bi bili tudi v čim boljši povezavi z lovci Slovenci v domovini.

Vsem slovenskim lovcem v domovini pošiljamo tople bratske pozdrave in jim želimo lepo jesen, polno lovskega blaga.

Vinko Jankovič
Slovenian hunters and
anglers klub
(Slovenski lovski in ribiški klub)
43 Cowley Ave.
Toronto, Ontario
CANADA M 9 B, 2 E 4

**Strelsko tekmovanje
ob jubileju
Kluba prijateljev lova**

Klub prijateljev lova (KPL) je priredil v nedeljo, 15. julija 1979, za svojo 15-letnico obstoja na strelišču v Pliberku jubilejno strelsko tekmovanje. Udeležili so se ga lovci iz SR Slovenije (zastopniki LZS, ZLD Maribor, ZLD Celje, ZLD Gorenjske ter člani 28 LD, s katerimi Klub vežejo večletni prijateljski stiki), nadalje predstavniki Koroške lovske zveze — Kärntner Jägerschaft, člani Lovske družbe Blato in člani Društva slovenskih lovcev Julijske krajine »Doberdob« iz Italije.

Številne, pričakovane polne lovce-strelce so v prelepem sončnem jutru domači lovski rogovi pozvali, da se tekma prijateljstva začne. Predsednik Kluba prijateljev lova Karel Prušnik-Gašper je po-

zdravil navzočega koroškega lovskega mojstra dr. Gerharda Anderluha, podpredsednika skupščine LZS Franja Ledineka, predsednika skupščine ZLD Celje Zvoneta Vidica, lovskega mojstra okraja Velikovec inž. Albina Knafla, podpredsednika skupščine ZLD Maribor Iva Skerlovnika, konzula SFRJ v Celovcu Petra Zupančiča, lovskega svetnika pri LZS Veljka Varičaka in druge lovske funkcionarje.

Nato je podpredsednik KPL Mirko Kumer ml. razložil potek tekmovanja.

V nemščini in lepi slovenščini je inž. Albin Knafl pozdravil tekmece in izrekel tople čestitke k jubileju Kluba. Poudaril je, da je sodelovanje med Kärntner Jägerschaft in Lovsko zvezo Slovenije pomemben prispevek k utrjevanju stikov med obema deželama. Nakazal je tudi vidne uspehe v lovstvu, dosežene z dogovorom o skupni gojitvi jelenjadi v vzhodnih Karavankah. Divjad ne pozna meje, zato naj meje — kolikor je le mogoče — tudi za lovce ne bo! S to željo je inž. Knafl zaključil svoj govor.

Tudi deželni lovski mojster dr. Anderluh se je pridružil jubilejnim čestitkam in podčrtal misli predgovornika. Ob tej priložnosti je izročil podpredsedniku Kluba prijateljev lova Mirku Kumru ml. bronasto odlikovanje Koroške lovske zveze, z željo, da bi bil še naprej tako delaven na lovskem področju. Tudi dr. Anderluh je zaželel, da bi se odnosi med sosedi še naprej prijateljsko razvijali in da bi zelena lovska barva združevala lovce na obeh straneh državne meje.

Odlikovanec Mirko se je zahvalil in izjavil, da ta pozornost Koroške lovske zveze velja pravzaprav vsem marljivim članom Kluba.

V prijateljskem tekmovanju se je pomerilo kar 86 strelcev v 9 moštvi. Streljali so po pravilih Koroške lovske zveze v tarče »srnjak«, »lisičica« in »gams«, na 100 m z MK puško s strelnim daljnogledom, stoje prosto, po pet strelcev, leže prosto in stoje z naslonom. Nadalje na umetne golobe, vsak na 15. Za zaključek je bilo še streljanje (vsak le en strel) v častno (slepo) tarčo.

Doseženi uspehi:

Moštva:

1. Moštvo ZLD Celje (Aleksander Pan, Jože Škoflek, Stane Ivanšek, Ivan Samec, Boris Planinc) z 837 točkami.
2. Moštvo Lovske družbe Blato z 820 točkami.
3. Moštvo Lovske zveze Slovenije z 812 točkami.

Posamezniki:

Krogla: 1. Miro Krulc, LZS, 142 točk; 2. inž. Ablin Knafl, KLZ-KJ, 139 točk; 3. Jože Podbevšek, LZS, 139 točk.

Golobi: 1. Franci Leskošek, LZS, 14 golobov 70 točk; 2. Zoltan Rajh, LZS, 14 golobov 70 točk; 3. Tone Lorbek, LZS, 14 golobov 70 točk.

Kombinacija: 1. Franci Leskošek, 201 točka; 2. Miro Krulc, 197 točk; 3. Stane Ivanšek, 194 točk.

Častna (slepa) tarča: 1. Marjan Tavčar, LZS.

Najboljši člani Kluba prijateljev lova: 1. Karel Krištof, Struga, 167 točk; 2. Lojze Možina, Dob, 165 točk; 3. Anton Haderlap, Trg na Koroškem, 163 točk.

Disciplina strelcev je bila vzorna. Oddanih je bilo nad 2800 strelcev. Nagradna miza je bila bogato obložena s pokali in praktičnimi nagradami, ki so jih poklonili Klubu za jubilejno streljanje razna podjetja, organizacije in tudi privatniki. Pokalov je ostalo 7 na avstrijskem Koroškem, 21 jih je šlo v SR Slovenijo in 1 v Italijo. Praktičnih nagrad je ostalo 20 na avstrijskem Koroškem, 21 jih je odšlo v SR Slovenijo, 2 pa so osvojili strelci društva »Dobrodob« iz Italije. Člani Kluba so si pristreljali tudi dovolilnici za odstrel divjega prašiča v lovišču Lovske zveze Slovenije.

Streljanje je potekalo brezhibno, za to se KLP zahvaljuje oskrbniku strelišča, nadzordarju Filipu Janšku. Sicer je pa bilo vodstvo prireditve v rokah Mirka Kumra ml., Toneta Haderlapa in Lojzeta Možine.

Omenimo naj tudi pridne kuharice in natakaričice, ki so se trudile, da se strelcem v želodce ni vgnezdila trema.

Na zaključku prireditve je

Starešina Ernest Mlinarič bere svoj govor na proslavi 25-letnice LD Dobrava
Foto M. Brumen

spregovoril še podpredsednik skupščine LZS Franjo Ledinek. Poudaril je potrebo in pomen takšnih in podobnih lovskih srečanj, bodisi to stran ali onstran državne meje. Zaželel je, da bi se prijateljske vezi, ki že 15 let vežejo lovce iz SR Slovenije s slovenskimi lovci avstrijske Koroške, utrjevale še nadalje.

Mirko Kelih

25 let LD Dobrava — napori za samoupravno organiziranost

Lovska družina Dobrava v Slovenskih goricah je v nedeljo, 15. julija 1979, proslavila 25-letnico svojega obstoja in uspešnega delovanja. Pred novim lovskim domom sredi Dobreve je velika množica ljudi pozdravila uspehe zelene bratovščine, ki jih v

25 letih ni bilo malo. S to prireditvijo so lovci LD Dobrava hkrati proslavili tudi letošnje jubileje zveze komunistov, SKOJ in delavskih sindikatov.

Začetek prireditve so naznačili lovski rogovi in člani zelene bratovščine so se strumno postavili v zbor. Ernest Mlinarič, starešina LD, je orisal zgodovinsko pot lovske družine. Dejal je, da je iz sorazmerno majhnega kolektiva, ki je 1954. leta v Cerkvenjaku ustanovil LD, nastala močna organizacija. Prehojena pot je bila naporna, a dovolj bogata, da se sedaj lovci iz Dobreve lahko pohvalijo s številnimi delovnimi uspehi. Na vse so ponosni, saj so uspehi rezultat požrtvovalnega dela vseh 34 članov. Njihova prizadevanja za ohranitev in gojitev divjadi so iz leta v leto večja. Složno delo je porok, da bodo tudi v prihodnje vse načrtane naloge tudi opravljene. Sa-

Lovski dom v Dobravi na prazničen dan

Foto M. Brumen

moupravno dogovarjanje in sporazumevanje tako v LD kakor v lovskogojitvenem območju in ne nazadnje prizadevno delovanje v krajevni skupnosti so jamstvo za uspehe.

Slavnostni govornik na proslavi je bil Lojze Briški, predsednik skupščine Lovske zveze Slovenije. V svojem govoru se je dotaknil vseh bistvenih vprašanj slovenskega lovstva. Posebno pozornost je namenil samoupravnim organi-

ziranosti in odgovornosti. Lovci morajo dandanes nastopati v povezanosti z drugimi, kajti čuvanje narave in divjadi je naloga širše družbene skupnosti. Izrazil je priznanje članom LD Dobrava, ki so vedno znali poiskati pravo pot in vselej opravili začetno delo. Njihovi dosednji uspehi pa naj jih ne uspavajo, temveč spodbujajo k izvrševanju novih nalog.

V bogatem kulturnem programu so nastopili pionirji in

mladinci iz Gradišča, folklorna skupina iz Cerkvenjaka, rogisti iz pobratene LD Vurnat ter vojaški oktet »Tone Tomšič« iz Ljubljane. Izvajanje vsega programa je odsevalo veliko ljubezen do samoupravne socialistične Jugoslavije in tovariša Tita.

Na proslavi so podelili tudi priznanja in pokale najboljšim strelcem, ki so se za 25-letnico LD pomerili za veliko nagrado Dobrave. Končno naj še omenimo, da je LD

Dobrava za svoj srebrni jubilej izdala spominsko brošuro o svoji prehojeni poti.

Marjan Toš

Delo v lovišču LD Križna gora

Na letni konferenci v februarju letos so člani te LD ocenili opravljena dela v preteklem letu in se dogovorili za naloge v tem letu. Na prvo mesto so uvrstili pripravo njive za krmni ohrovt, namenjen v prvi vrsti jelenjadi, in izdelavo obore — izpusta za fazane kebčke.

Člani upravnega odbora so se domenili z lastnikom zemljišča v Šoštarjevem lazju pod Planico, da nam odstopi del za lovsko njivo. Tu se često zadržuje jelenjad in je hrana za pritegnitev te divjadi zelo pomembna. Ko je bil sporazum z lastnikom dosežen, je tajnik že razposlal vabila za delo. V nedeljo zjutraj, 6. maja, so se zbrali skoraj vsi člani z orodjem. Z veliko vne- mo so delali. Prva njihova naloga je bila: zemljo očistiti skal, ki jih ni bilo malo. Ko je bilo zemljišče pripravljeno, so v vrste posadili ohrovt in naredili ograjo. Po opravljenem delu so se zbrali v lovski koči, ki jo upravlja znani lovec in ustanovni član LD Lovro Hafner. On in njegova žena že več let strežeta obiskovalcem, ki zelo radi zahajajo v to kočjo.

Čez nekaj dni so njivo tudi potresli s pepelom, ki je rast zelo pospešil. Lesni pepel, ki vsebuje veliko kalija, je na težki zemlji učinkovito gnojilo. Toda srnjad je kmalu naredila luknjo v ograji in, preden so jo odkrili, je bilo že precej pridelka »pospravljenega«.

Teden dni kasneje so obdelali, posadili z ohrovtom in ogradili še eno krmno njivo, v Dorfarski grapi. Vendar je bilo tu zaradi dostopnosti delo neprimerno lažje. Tu jim je bil v veliko pomoč traktor, medtem ko v Šoštarjev laz traktor ni mogel.

LD Križna gora že več let nabavlja osem tedenske fazančke in jih spušča v lovišče. Vsako leto jih nabavi od 50 do 100. Doslej ni bilo zadovoljivih uspehov, ker so jih

Člani LD Križna gora v odmoru pri krmni njivi na Šoštarjevem lazju

Foto P. Čadež

prehitro spuščali. Zato so se na letni konferenci, na gospodarjev predlog, dogovorili, da bodo kebkčke odslej, začenshi letos, držali še kak mesec po nabavi v obori oziroma v tako imenovanem izpustu.

Večina članov se je zopet zbrala pri Lenčkovem jezu, da postavi oboro oz. izpust. Prostor so ogradili z žično mrežo in zgoraj prekrili z ribiško mrežo. Sprednja stranica obore oz. izpusta stoji v potoku, da so imeli fazančki na razpolago ves čas svežo vodo. V sredo, 11. julija, so pripeljali in spustili v oboro 81 fazančkov. Uvedli so dežurstvo članov od zore do mraka. Vse bi bilo v redu in prav, če ne bi »dežurala« tudi lisica, ki je 21. julija zvečer v obori podavila 25 fazančkov. Čez nekaj tednov so preostanim fazančkom odprli pot v lovišče.

Delo članov LD Križna gora pa se ne konča pri navedenem. V lovišču, lovski koči in na strelišču člani opravljajo najrazličnejša opravila, ne le nestrokovna, kakor je bilo objavljeno v članku »Upravljanje v LD Križna gora«, Lovec, št. 6/79, na strani 188, ampak tudi skoraj vsa strokovna dela.

P. A.

Iz lovišča LD Križna gora: del obore-izpusta za fazančke ob potoku
Foto A. Porenta

LD Bistra — prispevek turizmu

V okviru prireditev XXIV. turističnega tedna, ki ga vsako leto prireja Turistično društvo Črna na Koroškem, smo člani LD Bistra-Črna izdelali lovski voz in z njim uspešno sodelovali v sprevodu kmečkih voz. Tovrstna prireditev že vrsto let, od samega začetka, vključuje namreč tudi sodelovanje LD Bistra.

Voz smo izdelali po zamisli in pod vodstvom Emila Germadnika. Sodelovali pa smo tudi: Ivan in Franc Kos, Alojz Ramšak, Jože Kotnik, Franc Adamič in Gvido Pavlič. Veliko pomoč nam je nudila družina Cvelbar, ker nam je odstopila dvorišče; na njem je voz dobil svojo dokončno obliko.

Na vozu — 6 m × 2,5 m — smo razstavili preparirano divjad, uplenjeno v glavnem v lovišču LD Bistra. Tipi lovišča, značilni za predstavlje-

no preparirano divjad, so bili po naslednjem vrstnem redu: biotop I (prednji del voza) je vključeval gamsa, belko, platinkega zajca in kuno zlatice; biotop II (srednji del) se je ponašal z muflonom in srnjim mladičem; biotop III (zadnji del) je predstavljal svizca, hermelina, jerebji par, lisičino z mladima lisicama, sivo vrano in divjega pujska.

Vsi biotopi so bili tudi verne reprodukcije rastlinskih združb v naravi. Osrednjo pozornost sta pritegovali drevesi zgornje meje gozda: viharik z ruševcem, črno žolno, kanjo, skobcem in lesno sovo; macesen z velikim petelinom, s šojo, krokarjem in kavko. Izostala tudi ni lovška preža — levi sprednji del voza je pripadal Emilu Germadniku ml. Lovsko opravljen, sedeč na štoru, s krivci za klobukom in s puško čez kolena je klical — zdaj jereba, zdaj srnjaka. Da bi še bolj poudari-

li zanimivost voza, smo si za naravnost nepotešljivo zanimanje občinstva, predvsem otrok, omislili na osrednjem delu voza ob solniku še živega ježka (po končanem sprevodu smo mu vrnili prostost).

Sprevod se je pomikal skozi Črno skoraj dve uri. Medtem se je na trgu, prepolnem občinstva, dobršen del prisotnih nenehno obračal k lovčcu, ki so v lovskih krogih spremljali svoj voz. Temu se ni čuditi, saj je voz predstavljal slikovito prizorišče: prevladoval je vtis, ko da utegne na poziv vsa preparirana divjad nenadno oživeti. Zanimanje občinstva, kakor tudi snemalcev, številnih fotografov (le-ti nam pa žal niso poslali nobene fotografije za objavo!) se ni poglelo vse dotlej, dokler lovski voz ni zapustil trga.

Gvido Pavlič,
LD Bistra-Črna

V spomin

Jože Klenovšek iz Radeža v Loki pri Zidanem mostu nas je zapustil v 49. letu starosti. Bil je član LD Loka od leta 1954 in medtem član njenega uprav. odbora 19 let, od 1959. leta dalje. Bil je dober poznavalec našega lovišča, velik ljubitelj istrskih goničev in veliko let naš lovovodja. Razen v lovski organizaciji se je udeleževal tudi v družbenopolitičnem življenju kraja, nazadnje kot delegat v Krajevni skupnosti Loka.

Ob zvokih železniške godbe iz Zidanega mosta smo ga 11. 7. 1979 spremili k zadnjemu počitku na pokopališče v Loki. Pri odprtem grobu sta se od njega poslovila član sveta krajevne skupnosti in tajnik LD. Pri odhodu v večna lovišča mu je zatobil lovski rog. Ohranimo ga v trajnem spominu!

LD Loka pri Zidanem mostu
— D. D.

Ferdinand Črešnik

Žalostno je zadonel glas lovskega roga po Mislinjski dolini med obronki zelenega Pohorja in naznanil, da je 2. 3. 1979, v 79. letu starosti, odšel v večna lovišča član LD Gradišče — Rženov oče.

Rojen je bil v Pamečah pri Slovenj Gradcu. Zeleni bratovščini se je pridružil z 18. letom starosti in ji ostal zvest polnih 61 let. Bil je ustanovni član Slovenskega lovskega društva Maribor — odsek Slovenj Gradec, v katerem je sodeloval do druge svetovne vojne. Bil je tudi zakupnik občinskega lovišča Pameče. Ko je našo domovino zasedel okupator, se je kot zaveden Slovenec vključil v delovanje OF. Po osvoboditvi je bil prvi in večletni predsednik Krajevnega ljudskega od-

Ferdinand Črešnik

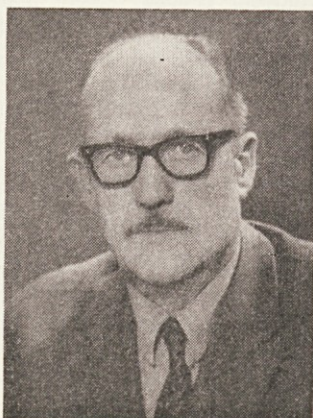
bora Pameče. Bil je pobudnik in ustanovni član naše lovske družine, v kateri je bil prvi blagajnik, nato več let član nadzornega odbora ter disciplin. razsodišča.

Prav tako je bil tudi aktiven gasilec ter dolgoletni poveljnik Gasil. društva Pameče-Troblje. Za svoje delo je bil odlikovan z redom zaslug za narod, z znakom za lovske zasluge in LD ga je izvolila za častnega člana.

Nad njegovim odprtim grobom na pameškem pokopališču so zaplapolali številni lovski in gasilski prapori. Strelji po našem lovišču pa so oznanili, da je za vedno odšel od nas plemenit lovec in tovariš, s katerim nas družijo nepozabni spomini — zato bo ostal vedno v naših srcih. Hvala mu za vse, kar je storil za našo svobodo, za napredek in ugled LD, za pomoč sočloveku v nesreči in za toplino njegovega doma!

Lovci LD Gradišče

Franc Zapušek

Ivan Narat

Franc Zapušek je umrl 29. 4. 1979, v 77. letu starosti. Pred vojno je bil občinski tajnik, med vojno preganjan in interniran v Dachau, po vojni pa zaposlen v raznih delovnih organizacijah.

Lovec je bil 45 let. Po vojni najprej član LD Šmartno pri Litiji, od leta 1953 pa vse do svoje smrti član naše LD. Član uprav. odbora LD je bil 20 let, neprekinjeno od leta 1957 dalje, medtem 4 leta tudi tajnik (1969—1974). Za uspešno delo v lovstvu je bil odlikovan z znakom za zasluge, dobil pa je tudi razna priznanja.

Udeleževal se je tudi v Turističnem društvu Litija, še posebno kot večletni društveni tajnik. Posebno njegovo veselje pa je bilo petje. V pevskem zboru »Lipa« v Litiji si je zaslužil zlato Gallusovo značko. Uspešen je bil tudi na odrskih deskah kot igralec. Konec njegove lovske poti so oznanili lovski rogovi in strelji

Franc Gajšek

iz lovskih pušk. Tovarišu Francu iskrena hvala za sodelovanje!

LD Litija — A. A.

Ivan Narat, častni član LD, je umrl 11. 5. 1979, v 78. letu starosti. Doma je bil iz okolice Ptuja, po poklicu pek. Svoje poklicno delo je opravljal večinoma ponoči. Delo in poškodba na nogi sta mu zrahljali zdravje, da je zadnja leta svojega življenja moral opustiti lov in čebelarjenje. Lovec je bil vse od leta 1936 in član naše LD od njene ustanovitve. Član uprav. odbora je bil 9 let (1961—1971). Dokler je bil zdrav, ga tudi starost ni ovirala in ni zamudil nobenega sestanka in ne dela v lovišču. Večkrat je šel na lov ali na lovsko delo naravnost z nočnega dela v pekarni, kajti gozd mu je bil večkrat edina uteha. Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge. Pokojnemu Ivanu časten spomin!

LD Litija — A. A.

Franca Gajška smo šentjurski lovci 13. 5. 1979 spremili k zadnjemu počitku. Bil je ustanovitelj in častni član naše LD ter odlikovan z znakom za lovske zasluge. Letos septembra bi se mu izteklo 75 let življenja, hkrati pa bi tudi praznoval 50-letnico udeleževanja v lovski organizaciji. Kdo ve, kolikokrat je v pol stoletja prehodil naše lepo lovišče po dolgem in počez v vseh letnih časih, v soncu, sam ali v družbi svojih lovskih tovarišev. Član upravnega ali nadzornega odbora lovske družine je bil od njene ustanovitve pa vse do predlanskim, medtem tudi predsednik 10 let.

Prišla je jesen, zaveli so hladni vetrovi, pričeli bomo z brakadami, donel bo lovski rog, zvonili bodo goniči, pokale puške, a tebe, ki si bil dolga desetletja tudi naš lovovodja, ne bo več med nas. Franček, imeli smo te radi, cenili tvoje bogate lovske izkušnje, zato te ne bomo pozabili.

Člani LD Šentjur pri Celju

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Ivan Bauman, LD Šentilj v Slovenskih goricah, * 15. 12. 1922, † 1. 3. 1979.

Gabrijel Treul, LD Komenda, * 23. 3. 1908, † 29. 4. 1979.

Stanko Purg, LD Šentilj v Slovenskih goricah, * 16. 11. 1918, † 24. 5. 1979.

Franc Mlakar, LD Podbrdo, * 22. 7. 1903, † 16. 7. 1979.

Umrlim časten spomin!

Mladi pišejo

Ne moti jih hrup

Lovska družina Domžale ima svojo lovsko kočjo na Kolovcu. Z dveh strani, z juga in vzhoda, se širi velik nasad smrekic. Odondod se ob večerih pogosto sliši lomastenje divjih prašičev. Tam, komaj sto metrov od lovske kočje, so jim lovci naredili krmišče in ob njem zgradili visoko prežo. Redno jim nosijo koruzo. Nikoli še nisem videla živih divjih prašičev, zato sem prosila očeta, naj mi dovoli iti na prežo h krmišču s fotoaparatom, na kar je seveda pristal. Tako sem se v nedeljo proti večeru, 17. junija 1979, ko se je sonce že začelo poslavljati, približala preži v največji tišini in zlezla nanjo. Usedla sem se in prisluhnila glasovom gozda. Toda mešali so se s hrupom izpred lovske kočje. Kdo ve, če si bodo prašiči zaradi govorjenja in ropota pred kočjo upali na krmišče.

Sonce se je že skrilo, le nekaj zlatih žarkov se je še igralo na listih v krošnjah dreves. Takrat sem zaslišala meni neznane šume, ki so se bližali krmišču. Izpod smrekic so se že prikazali progasti pujski. Za nič drugega se niso menili kakor za raztreseno sladko koruzo. Bilo jih je

Posnetek z visoke preže: svinja s pujski

Foto J. Humar

enajst. Za njimi sta se v goščavi ustavili dve svinji. Ena je ostala tam, druga je prišla med pujske.

Neskončno sem uživala, ko sem jih opazovala, kako se prerivajo za koruzo in kako se igrajo med seboj. Potem sem se odločila: ulovila sem prizor v iskalo svojega fotoaparata in pritisnila na sprožilec. Zablistalo se je. Bala sem se, da se bodo gostje na krmišču prestrašili in zbežali, vendar se niso. Posnetek je bil narejen. Sledili so še štirje, ne da bi se trop vznemiril. Nemoteno so se prašički še kar naprej suvali in igrali. Le zadnji blisk fleša je nekoliko vznemiril svinjo, a se je hitro pomirila. Prizor je bil tako zabaven, da me je spravil v smeh, najprej v tih, nato pa glasnejši. Šele takrat so se prašički s svinjama razbežali. Sicer pa, saj je bil že tudi čas, da se vrnem k očetu, ki je menda takrat srkal pivo in se s solovci pogovarjal pred kočjo.

Zanimive slike, ki so moji prvi posnetki divjadi, mi bodo v trajen spomin na moje prvo srečanje z divjimi prašički v naravi.

Naj še pripomnim, da se pri lovski koči na Kolovcu pogosto zbirajo domžalski lovci in tam tudi streljajo na umetne golobe in v tarčo »srnjak«.

Jana Humar

Lovski oprtnik

Steklino preganjali s trpinčenjem živali

Društvo proti mučenju živali v Ljubljani nam je posredovalo naslednjo prijavo Lovske družine »Kajuh« v Šmartnem v Rožni dolini:

»Član naše lovske družine F. K. je dobil obvestilo, da so v bližini vasi Šmartno opazili mlade lisice. Lovskega čuvaja ni bilo doma, zato je F. K. kar sam odšel na označeni kraj,

da preveri obvestilo ter poskrbi za morebitni odstrel. Ko je okoli 18. ure prišel tjakaj, je ugotovil, da so si nekateri občani sami vzeli pravico in že pokončali štiri mlade lisice, vendar na skrajno surov način.

Pred rovom, v katerem so bile lisice, so zakurili ogenj in nanj natrosili žveplo. Oster in jekel vonj je prisilil lisičke, da so prišle na plan. Pričakali so jih z vilami, zabadali in pobili s krepeli. Četrto lisičko so potem še izkopali in jo prav tako nabodli na vile ter pobili s koli. To morijo so izvajali J. Š., A. A. in F. S., vsi iz Šmartnega.«

Lovska družina »Kajuh« je zadevo prijavila sodniku za prekrške in zaprosila Društvo proti mučenju živali za pomoč. Popolnoma upravičeno zahteva, da so krivci kaznovani, predvsem za mučenje živali. Lovska družina pa lahko kazni še zviša in zahteva, da ji krivci plačajo tudi odškodnino po Odločbi o odškodninskem ceniku za povračilo škode na divjadi (Ur. list SRS, št. 7, od 31. 3. 1978, ali Lovec, št. 3 — junij 1978). Po tej odločbi LD lahko zahteva od storilcev za vsako lisičko po 500 din, skupaj 2000 din.

Prizadeti so se oziroma se bodo zanesljivo izgovarjali na steklino, češ da je treba zlasti lisice čim bolj uničevati. Toda steklina je eno, posurovelost in mučenje pa drugo! Za tako početje treh iz Šmartnega ni opravičila! Upajmo, da je oziroma bo sodnik za prekrške z njimi obračunal zakonu in vesti primerno.

Uredništvo

Šibreni naboji RMHK Trepča

V letu 1978 so se na našem tržišču pojavili šibreni naboji, izdelani v RMHK TREPČA. Za večino lovcev so bili ti naboji presenečenje, saj jim o tej tovarni lovskega nabojev do pred kratkim ni bilo še nič znanega.

Pobudo za gradnjo »FABRIKE LOVAČKE MUNICIJE« v Srbici je sprožil Odbor za poslovno politiko in razvoj kombinata TREPČA na seji, 22. 4. 1974. V kombinatu so namreč po predhodnih analizah ponovno prišli do spoznanja, da je

treba surovinsko osnovo kombinata izkoriščati čim bolj smotrno in predvsem finalizirati izdelke. Zaradi tega so že v decembru 1974 začeli načrtovati gradnjo tovarne in jo kmalu začeli graditi.

Vso opremo, tehnologijo in know-how je dobavila po pogodbi belgijska firma LA-CHAUSSEE iz Ansa.

V gradnjo tovarne je bilo vloženih za 234 500 000 din sredstev. TREPČA jih je zagotovila s kreditom Kosovske banke, iz Sklada za nerazvita področja in s posojilom belgijskega dobavitelja opreme.

Po svojih kapacitetah spada tovarna med največje tovarne lovskega streliva v Evropi in med srednje velike tovarne v svetovnem merilu. Letos, ko bo začela obratovati s polno zmogljivostjo, bo izdelala:

- 60 000 000 šibrenih nabojev,
- 10 000 000 tulcev za šibrene naboje,
- 5000 ton ulitih in kovanih šiber,
- 2000 ton svinčenih cevi in žice.

Izdelava šibrenih nabojev je popolnoma mehanizirana in avtomatizirana. Z uporabo najnovejše tehnologije je tovarna zagotovila visoko kakovost nabojev.

V tovarni s polno zmogljivostjo bo delalo 300 delavcev, predvsem iz SO Srbica. Izmed tolkih delavcev jih je 18 pridobilo visoko kvalifikacijo na specializaciji v Belgiji, drugi pa so ali še bodo pridobili ustrezno znanje v domovini.

Tovarna nadzoruje kakovost izdelkov v lastnem balističnem laboratoriju, ki je kvaliteto opremljen.

Lovci so v glavnem ugodno ocenili kakovost in uporabnost šibrenih nabojev RMHK TREPČA. Pripombe so bile predvsem zaradi dokaj visoke cene, ki dosega ceno uvoženih nabojev.

Zaradi zanimanja za te naboje v LD Tuhinj smo zaprosili RMHK TREPČA za točnejše podatke. Tovarna jih je prijazno posredovala. Ti so:

RMHK TREPČA izdeluje šibrene naboje kalibrov 12, 16 in 20. V kalibru 12 izdeluje 4 tipe nabojev, v kalibru 16 prav tako 4, v kalibru 20 pa 3 tipe. Letos bodo začeli izdelovati tudi naboje TRAP in SKEET. Debelina šiber je na naboju

označena z njihovim premerom v mm, na embalaži pa s premerom šiber v mm in z belgijsko oznako. Tulci nabojev kal. 12 so rdeči, kal. 16 zeleni in kal. 20 oranžni.

Tovarna je za naboje uporabila netilke tipa WINCHESTER W 209, papirnate tulce, klobučevinaste čepe in nasploh klasično izvedbo brez plastičnega vložka za šibre. Le pri tipu nabojev EXTRA in SUPER je uporabila zvezdasto robljenje (kal. 12 in 16).

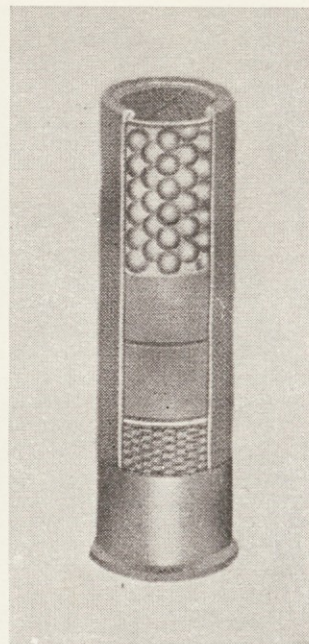
V LD Tuhinj smo preizkusili precejšnje število šibrenih nabojev RMHK TREPČA. Lovci smo si bili enotni, da gre za kvalitetne naboje klasične izvedbe, ki lahko v celoti za-

dostijo potrebam naših lovcev. RMHK TREPČA pa bo na vsak način morala pri izdelavi TRAP nabojev uporabiti modernejšo rešitev in pri zahtesnitvi uporabiti vsaj plastični šibreni vložek, za manjši raztros šiber.

Pri preizkusu nabojev EXTRA smo ugotovili, da jih tovarna polni z 1,65 g smodnika (kal. 16), premer ploščic smodnika do 1,5 mm, in z 2,10 g smodnika (kal. 12), premer ploščic do 0,9 mm. Tovarna objavlja le podatek, da pri izdelavi nabojev uporabljajo »malodimni«
smodnik Zlatibor, brez oznake teže smodnika, toda s tehtanjem in pregledom ugotovimo, da je RMHK

za kal. 12 uporabila nov tip smodnika, za kal. 16 pa starejši tip smodnika ZLATIBOR. Verjetno pa je uporaba takšnega smodnika le začasna in bo tovarna, ko bo začela obratovati s polno zmogljivostjo, izenačila tip smodnika.

Opazili smo tudi, da po streljih ostane na stenah puškinih cevi precej slabo izgorelih delcev — saj. Znano je, da smodnik ZLATIBOR ob uporabi netilk GEVELOT dobro izgoreva in pušča le malo ostankov. Zato je verjetno treba iskati razlog za slabo izgorevanje smodnika v novih nabojih v tipu netilke. Netilka WINCHESTER W 209 razvija manjši pritisk in temperaturo

Šibreni naboji RMHK Trepča, kalibra 12

Naboj	Normal	Special	Super	Extra
Dolžina naboja	65 mm	65 mm	70 mm	70 mm
Višina kovinske osnove tulca	10 mm	12 mm	16 mm	12 mm
Netilka	W 209	W 209	W 209	W 209
Smodnik	ZLATIBOR	ZLATIBOR	ZLATIBOR	ZLATIBOR
Čep	2 — klobuč.	2 — klobuč.	2 — klobuč.	2 — klobuč.
Šibre — teža	30—33 g	30—33 g	34—36 g	34—36 g
— premer	1,5—4,5 mm	1,5—8,55 mm	1,5—8,55 mm	1,5—8,55 mm
V 10	300—350 m/s	300—350 m/s	300—350 m/s	300—350 m/s
Pritisk maksimal.	600 kp/cm ²	600 kp/cm ²	600 kp/cm ²	600 kp/cm ²

Šibreni naboji RMHK Trepča, kalibra 16

Naboj	Normal	Special	Super	Extra
Dolžina naboja	65 mm	65 mm	70 mm	70 mm
Višina kovinske osnove tulca	10 mm	12 mm	16 mm	12 mm
Netilka	W 209	W 209	W 209	W 209
Smodnik	ZLATIBOR	ZLATIBOR	ZLATIBOR	ZLATIBOR
Čep	2 — klobuč.	2 — klobuč.	2 — klobuč.	2 — klobuč.
Šibre — teža	26—28 g	26—29 g	29—30 g	29—30 g
— premer	1,5—4,5 mm	1,5—7,85 mm	1,5—7,85 mm	1,5—7,85 mm
V 10	300—350 m/s	300—350 m/s	300—350 m/s	300—350 m/s
Pritisk maksimal.	650 kp/cm ²	650 kp/cm ²	650 kp/cm ²	650 kp/cm ²

Šibreni naboji RMHK Trepča, kalibra 20

Naboj	Normal	Special	Super
Dolžina naboja	65 mm	65 mm	70 mm
Višina kovinske osnove tulca	10 mm	12 mm	16 mm
Netilka	W 209	W 209	W 209
Smodnik	ZLATIBOR	ZLATIBOR	ZLATIBOR
Čep	2 — klobuč.	2 — klobuč.	2 — klobuč.
Šibre — teža	22—24 g	22—24 g	22—26 g
— premer	1,5—4,5 mm	1,5—4,5 mm	1,5—4,5 mm
V 10	300—350 m/s	300—350 m/s	300—350 m/s
Pritisk maksimal.	700 kp/cm ²	700 kp/cm ²	700 kp/cm ²

kakor netilka tipa GEVELOT, zato je tudi nekoliko slabše izgorevanje smodnika. Izdelava netilke W 209 pa je enostavnejša in tudi cenejša, zato se je tovarna verjetno odločila za ta tip netilke, prav gotovo pa je bila tudi vezana na tehnologijo tovarne LA-CHAUSSEE, ki prav tako pri izdelavi šibrenih nabojev uporablja omenjeno netilko.

RMHK TREPČA bo torej v precejšnji meri krila potrebe jugoslovanskih lovcev po šibrenih nabojih, seveda ob primeren »posluhu«
trgovine. Tovarna namreč izdeluje 11 tipov nabojev, v naših trgovinah pa je sedaj (20. 4. 79) mogoče kupiti le naboje kal. 16 in 12 tipa EXTRA. Zamisliti pa se je treba pri ceni nabojev.

Borut Jesenko,
LD Tuhinj

Udomačeni srnjak

Kljub naporom nam v celoti ne uspe preprečiti, da posamezniki ne bi prinašali domov mlade, poležene srnjadi. Da bi preprečili take neljube pojave, se poslužujemo sredstev javnega obveščanja in drugih obvestil. Kljub vsemu prizadevanju pa se vsako leto še vedno zgodi, da se nekaj mladičev znajde pri ljudeh. V opravičilo najditelji navajajo vse mogoče izgovore: da je mladič osirotel, da je bil

165

Značke lovskih organizacij XVI.

166

167

168

169

170

171

172

173

Fotokino klub DIANA pri Lovski zvezi Slovenije se poleg svoje osnovne dejavnosti, pospeševanja fotografiranja divjadi in narave sploh, ukvarja še z nekaj dejavnostmi, med njimi tudi z izdajanjem značk. Do sedaj je izdal tri serije značk redke, ogrožene in zaščitene divjadi. V vsaki seriji, v lepem etuiju, so po tri značke. Značke zainteresirani lahko kupijo v poslovalnicah TOZD Lovca. Izšle so značke s tole divjadjo:

165. RIS — 166. RUŠEVEC — 167. DIVJI PETELIN — 168. ŠTORKLJA — 169. PLANINSKI OREL — 170. VOLK — 171. VIDRA — 172. KOZOROG — 173. RJAVI MEDVED.

Dopolnilo: LD Bresnica-Podgorci je izdala značko (pod št. 42) tudi v rjavo rdeči in v zeleni barvi. — LD Nova vas je izdala značko (pod št. 21) tudi v pozlačeni različici. — LD Vrhe pa je izdala svojo značko (pod št. 138) tudi v pobakreni izvedbi.

Lovske družine **prosimo**, naj našemu uredništvu, kolikor tega še niso storile, pošljejo značke, ki so jih izdale, in nam sporočijo tudi podatke o njih. Poleg značk prosimo za naslednje podatke: kdo je avtor likovne upodobitve, kdo je značko izdelal, v kolikem številu, za kakšno priložnost in kdaj (datum oziroma vsaj leto). Prosimo, da s sporočilom pohitite. Objavljanje značk lovskih organizacij se bliža kraju. Pazite, da značka vaše LD ne bo izpadla!

Končno prosimo izdajatelje vseh že objavljenih značk, naj objavljene podatke, kolikor niso točni ali so preskromni, izpopolnijo. Več značk smo namreč dobili s posredovanjem po privatni zbirateljski zvezi, ker nam jih pač lovske organizacije same niso poslale. Zato so nekateri podatki pomanjkljivi in morda tudi napačni. Dopolnite jih oziroma popravite!

Uredništvo

ves moker, da je komaj dihal ipd. S pravočasnim posredovanjem je možno mladiča zopet vrniti srni, v nasprotnem primeru je pa osirotela srnjad za lovišče izgubljena. Srnji mladič je zelo ljubka živalca, človek ga hitro vzljubi, vendar je odrasel udomačen srnjak nevaren tako lastniku kakor okolici, če ni v ograjenem prostoru.

Primer, ki ga bom opisal, je tragikomičen. Večina naših lovcev se je do solz nasmejala. Toda konec bi bil lahko zelo žalosten. Pred dvema letoma so mladiča najdenčka, »ki ga je srna zapustila«, prinesli lovcu in je ob skrbni negi zrasel v močnega šestera. Zanimivo je, da je imel že v drugem letu izredno močno rogovje, čez 130 točk. Trofeja pa je bila v primerjavi z velikostjo razmeroma lahka (močna krmila).

Po moževi smrti prevzame skrb za srnjaka pokojnikova vdova. Obrne se na LD s prošnjo, naj s srnjakom nekaj ukrene, ker enostavno stroškov za srnjakovo prehrano ne zmore.

Na lovskem posvetu si belimo glave, kam s srnjakom. Udomačen je, ne gre od hiše;

ljudi se ne boji; mogoče je napadalen; da bi kdo živega odkupil, ni zanimanja. Vdova bo po vsej verjetnosti zahtevala odškodnino. Nekdo predlaga: srnjaka ustreliti, denar za prodano divjačino pa izročiti lovčevi vdovi za odškodnino. Njegovo rogovje pa naj krasi sejno sobo lovskega doma. S predlogom smo se strinjali. Za izvršitev sklepa sta bila določena dva Toneta. Srnjak je bil v omreženem prostoru blizu hiše.

»Ti, nekaj sumljivo nazaj ima postavljena ušesa«, reče večji Tone manjšemu Tonetu.

»Ne bo varno, če ga spustiva ven.«

»Naš Miki je pohleven,« prepričljivo razlaga vdova, »ven ga bom spustila, nočem videti, kako ga bosta pokončala.«

Nezaupljivi večji Tone zleze zaradi varnosti na klop, medtem ko vdova odpre vrata ograde. Kakor namazan blisk se zažene srnjak v vdovo, jo podre po tleh, s prednjima nogama stopi nanjo, z rogovjem pa jo začne neusmiljeno obdelovati. Brez pomislekov se požene na pomoč manjši Tone. Z vso močjo zgrabi srnjaka za rogovje in ga po-

tegne z nesrečne ženske, da lahko pobegne v hišo.

Le tisti, ki je že imel opravka s takim srnjakom, ve, kako je močan. Zato ni čudno, da se je Tonetu izmuznil iz rok in glej, mali Tone že leži na hrbtu! Krvave noge in raztrgane hlače so pričale, da mu je srnjak namenil dober sunek. Hočeš, nočeš, v akcijo je moral tudi večji Tone. Z dobrim prijemom za rogovje reši prijatelja kočljive situacije. Toda že je tudi on v nevarnosti! Grbice rogovja se mu zajedajo v dlani. S skrajnimi napori le kratek čas obvlada bojeviteža. Z atletskim odskokom si poskuša rešiti še nenačeto obleko in kožo, kar pa se mu ne posreči. Tudi njemu se zasveti belina zadnje plati, orošena s krvjo.

Končno sta oba Toneta na klopi pred hišo, toda pobesneli puhajoči srnjak še naprej nevarno napada oba lovca. Slučajno je v njuni neposredni bližini košara za drva. Uporabita jo za ščit pred ostrim srnjakovim rogovjem. Srnjak pa se požene v košaro, rogovje ji predre dno in pri odskoku mu ostane na glavi, kar ga spravi v še večji bes.

Toda vsa srnjakova pozornost je usmerjena v košaro, katere pa bi se rad znebil. Te trenutke pa sta vrla lovca izkoristila...

Ko je bil »odstrel« končno le izvršen, so si vdova in oba Toneta šele utegnili ogledati raztrgano obleko in pekoče rane premazati s slivovko. Oba Toneta sta se zaklela, da takšne ali podobne zadolžitve ne prevzameta nikoli več.

Res je, opisani dogodek se je končal samo z raztrgano obleko in s praskami. Toda poškodbe bi utegnile biti zelo hude. Dolžnost nas lovcev je, da se z vsemi sredstvi bori- mo proti prilaščanju divjadi, v skrajnem primeru tudi na sodišču.

Ivan Brinovec

Lovska kinologija

Mednarodna razstava psov v Ljubljani — jubilejna 25. razstava KZS

To je bila letos že tretja razstava psov v Sloveniji. Prva, zveznega značaja, je bila 27. maja v Ljubljani, z udeležbo 368 psov, od tega 79 lovskih in 289 športnih. Druga, prav tako zveznega značaja, je bila v Mariboru 17. junija, z udeležbo 320 psov, od tega (le) 53 lovskih in 267 športnih.

Prvi dve razstavi sta imeli namen združiti ocenjevanje psov, zlasti športnih, v večjih središčih. Kajti v prejšnjih letih je bilo ocenjevanje preveč razdrobljeno po raznih krajih. Zato pa je bilo vsako tako ocenjevanje razmeroma tudi drago, saj se je dogajalo, da so v kraj ocenjevanja prišli po trije sodniki, lastniki so pa privedli ocenit skupno komaj do deset psov. To velja za pse športnih pasem, medtem ko je bilo ocenjevanje lovskih psov po manjših območjih uspešnejše kakor na razstavah. To dokazuje število psov na razstavah. Prvi dve razstavi sta zajeli pretežni del mladih psov, ki so jih lastniki privedli prvič na ocenitev.

Mednarodna razstava, 25. in 26. avgusta v hali Tivoli v Ljubljani, pa je bila v pravem pomenu razstava izredno kvalitetnih psov srednje starosti. Le malo je bilo psov iz razreda mladih. Druga značilnost te razstave so bili psi takšnih lovskih pasem, ki jih lovci zlasti uporabljajo za delo po strelu, kakor krvosledci, prinašavci in jamarji. Toliko krvosledcev, kolikor jih je bilo na tej razstavi, še ni bilo na nobeni razstavi, niti ne na svetovni, kolikor imamo na voljo podatke iz razstavnih katalogov. Zelo veliko je bilo tudi prinašavcev, ki se pri nas šele uveljavljajo, zlasti prinašavci takih pasem, ki v svetu postajajo tudi priljubljeni hišni psi. Torej se uveljavljajo

prav take pasme, ki imajo velik pomen za uporabnost po strelu, kajti vsaka izgubljena divjad je večja ali manjša izguba za lovca in lovsko organizacijo. A ne le to. Moralna dolžnost vsakega lovca je tudi, da obstreljeno divjad najde in ji skrajša muke. Pes je pa za uspešno izvedbo take naloge najboljši pomočnik!

Od skupno 679 prijavljenih psov je bilo na razstavo privedenih 537 (142 odsotnih). Razstavljeni psi so bili izredno dobro ocenjeni. Prejeli so: 365 odličnih, 107 prav dobrih, 37 dobrih in 28 zadostnih ocen (ocena zadostno se daje samo na razstavah).

Izmed 365 odličnih pa jih je veliko prejelo še visoke in najvišje naslove: 108 CACIB (kandidat za mednarodnega prvaka v lepoti), 47 R. CACIB (rezervni kandidat za mednarodnega prvaka v lepoti), 47 CAC-YU (kandidat za prvaka Jugoslavije v lepoti), 21 R. CAC-YU (rezervni kandidat za prvaka Jugoslavije v lepoti), 13 naslovov Prvak Slovenije, 13 naslovov Prvak Ljubljane in 35 naslovov Prvak mladih.

Iz navedenih rezultatov je razvidno, da je bila mednarodna razstava, jubilejna 25., uspešna, kljub nekoliko manjšemu številu psov, kakor smo jih pričakovali. Da je bilo takó, sta vsekakor vzrok prvi dve razstavi, na katerih se je že izločila kvaliteta in se potem predstavila na mednarodni razstavi. Veliko zaslug pa ima tudi vedno večje kinološko znanje naših rejcev in lastnikov psov. Ne moremo pa prezreti tudi zaslug naših zrejenih komisij in nove organiziranosti kinologije, ki se počasi le razširja.

Jože Vester

Prijavljena legla

Posavski goniči (JRGp):

Leglo 22. 9. Rejec Rudi Potočnik, Rovte 8, Podnart.

Labrador retrieverji (JRLR):

Leglo 12. 10. Rejec Aleksej Rebolj, Gradišče 14, Ljubljana. Leglo 9. 10. Rejec Joža Šplajt, A. Bitenca 116, Ljubljana-Šentvid.

Leglo 25. 11. Rejec Šolski center RSNZ Podutik, Ljubljana-Šentvid.

Na razstavi psov v Ljubljani, 25. in 26. 8. 1979, so bili zastopani psi iz Avstrije, Italije, Švice, obeh Nemčij, Madžarske, ČSSR in Jugoslavije. Na sliki: Rene Baumgartner iz Luzerna v Švici s svojim zlatim prinašavcem — Golden Retrieverjem.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 22. 7. Rejec Karel Gorenc, Žabjek 29, Trbovlje.

Leglo 11. 10. Rejec Alojz Kotnik, Kovaški vrh, Oplotnica.

Res. jazbečarji (JRJri):

Leglo 12. 9. Rejec Vlado Nučič, Hribska pot 11, Grosuplje. Leglo 9. 9. Rejec Ludvik Kuplen, Klavniška 2, Murska Sobota.

Leglo 17. 8. Rejec Silvo Osovnikar, Taborniška 15, Sevnica. Leglo 10. 8. Rejec Silvo Osovnikar, Taborniška 15, Sevnica. Leglo 25. 7. Rejec Friderik Vehovar, Ul. XIV. div. 13, Rog. Slatina.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 25. 8. Rejec Ivan Pozvek, Veščica 62/a, Murska Sobota.

Leglo 31. 7. Rejec Franc Živec, Vitovlje 71/a.

Leglo 19. 10. Rejec Alojz Avsenik, Letališka 12, Lesce. Leglo 13. 10. Rejec Feliks Brusar, Hrastje 51, Limbuš.

Balkanski goniči (JRGb):

Leglo 28. 3. Rejec Janez Orešnik, Partizanski klanec 20, Vrhnikar.

Leglo 12. 9. Rejec Ivan Taškar, Selo 32, Zagorje ob Savi.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

Leglo 31. 7. Rejec Martin Kovarčič, Osredok 4, Podsreda.

Bavarski barvarji (JRB):

Leglo 26. 9. Rejec Franc Lešnjak, Kristanova 57, Novo mesto.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 12. 9. Rejec Jože Korošec, Dol pod Gojko 18, Frankolovo.

Kinološka zveza Slovenije

Steklina na Slovenskem

Od 16. avgusta do 15. septembra 1979 je bilo v veterinarskem virološkem laboratoriju v Ljubljani pregledanih 65 živali iz 13 slovenskih občin, in sicer: 52 lisic, 6 psov, 3 srne, 1 gams in 3 jazbeci.

Steklino so ugotovili le pri (1) lisici z območja občine Lendava.

V tem mesecu (16. 8.—15. 9. 1979) torej steklina ni bila ugotovljena ob avstrijsko-jugoslovanski meji, čeprav se jakost okužbe onstran meje v Avstriji ni bistveno zmanjšala.

Ponovna ugotovitev stekline na območju občine Lendava pa pomeni, da se tudi na Madžarskem epizootiološko stanje ni izboljšalo. To nas opozarja, kako narobe bi bilo, če bi prezgodaj opustili ukrepe, kakor npr. prepoved lova s psi, kontumac, omejevanje prometa s psi, v okuženih in neposredno ogroženih občinah, kjer se bolezen mesec ali dva ni pojavila.

Navedba okuženih in neposredno ogroženih občin v Lovcu, št. 7 — julij 1979, na strani 208, še vedno velja.

Karel Gošler

Stenski koledar za lovce za leto 1980

Fotokino klub DIANA bo tudi letos izdal in založil stenski koledar za leto 1980, s 13 izvirnimi posnetki obvodnih ptic.

Koledar bo tiskan na umetniškem mat papirju v 5 barvah, v formatu 33,5 × 49 cm. Vezan bo s kovinsko spiralo in vložen v kartonsko vrečko. Na podložnem kartonu bodo opisi vseh fotografiranih ptic.

Koledar bo lahko lep okras lovskih sob in kotičkov ter nadvse primerno darilo osnovnim šolam in vsem ljubiteljem narave, ki kakorkoli sodelujejo z lovskimi družinami pri varstvu divjadi in narave sploh.

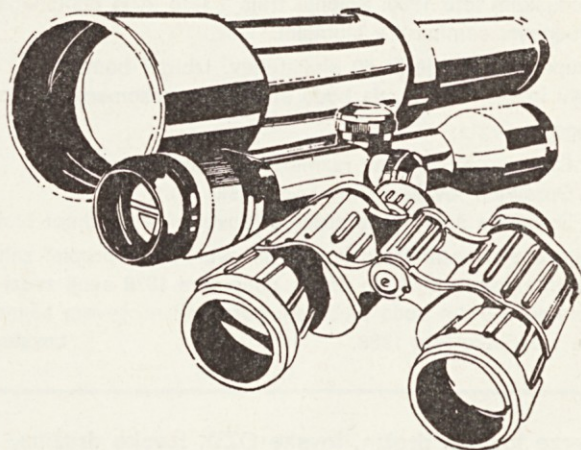
Lovske družine in druge lovske organizacije ga naročajte v **poslovalnicah LOVEC**: v Ljubljani, Gosposvetska 12, — v Celju, Tomšičev trg 13, — v Mariboru, Gregorčičeva 11, — v Novi Gorici, Prešernova 17.

Naročila sprejemajo do 1. novembra 1979. Cena izvodu je 70 din.

Posamezniki ga bodo lahko kupili v vseh navedenih poslovalnicah od 1. decembra 1979 dalje.

Lovske družine in druge lovske organizacije, ki želijo (za doplačilo) na podaljšku podložnega kartona svoj naslov oziroma propagandni odtis, naj dostavijo naročilo z natančnim besedilom najkasneje do 15. oktobra 1979 neposredno na naslov: **Fotokino klub DIANA**, Župančičeva 9, 61000 Ljubljana.

Precizni lovski pripomočki »HABICHT«

SWAROVSKI OPTIK

TIROL

Izdelke tirolske tovarne optičnih instrumentov
SWAROVSKI, vse s Habicht optiko:

- modernizirane dvoglede 7 × 42 MDV in 10 × 40 MDV; (MDV = naravnavanje vsake priročne leče posebej)
- odlične dvoglede, tudi z gumijasto oblogo in z nastavitvijo ostrine za vsako oko posebej, 7 × 42 MDV GA in 10 × 40 MDV GA;
- najkvalitetnejše monokularne daljnoglede (spektive) z gumijasto oblogo, 30 × 75;
- strelne daljnoglede, jeklene in iz lahke kovine od 4 × 32 do 6 × 42;
- najnovejše daljnoglede NOVA

in municijo Hirtenberg ter puške Steyr-Mannlicher

IMA STALNO NA ZALOGI GENERALNI ZASTOPNIK
ZA JUGOSLAVIJO TOVARN SWAROVSKI,
HIRTENBERG IN STEYR

Hans Fanzoj

puškarna

Borovlje — Ferlach

Griesgasse 1

Avstrija

Najnižje eksportne cene!

RAZPIS

za sprejem v dopisno šolo za lovske tehnike

Objavljamo razpis za sprejem kandidatov v dopisno šolo za lovske tehnike v študijskem letu 1980. Šolanje traja 1 leto in je dopisnega značaja. Obvezni so dvodnevni seminarji v Ljubljani.

Skupno bo sprejetih 50 slušateljev. Izbirali bomo tako, v sodelovanju z zvezami lovske družin, da bodo slušatelji enakomerno zastopani z vseh območij.

Pogoji za vpis:

1. Članstvo ali delovno razmerje v lovski organizaciji.
2. Opravljen lovski ali lovskočuvajski izpit.
3. Dovršena šola druge stopnje (obvezen je predmet biologija).

Prijave z dokazili (foto kopije ali overovljeni prepisi zahtevanih dokumentov) naj zainteresirani pošljejo do 15. decembra 1979 **svoji zvezi lovske družine**.

Šolnino 650 din bodo slušatelji poravnali na prvem seminarju, ki bo predvidoma v začetku leta 1980.

Lovska zveza Slovenije

Zveze lovske družin, lovske OZD, lovske družine, lovci!

Na zalogi imamo še:

Knjige	Cena za izvod din
Srnjad	150
Ocenjevanje muflonov in divjih prašičev v naravi	90
Gams	100
Zelene stečine	100

Brošure

Kinologija	30
Uvod v lovsko etiko	30
Lovska pesmarica	30

Razno

Lovskogospodarski načrt	120
Dnevnik dela lovškega pripravnika	35
Zapisniki za ocenjevanje škode od divjadi	15
Evidenčna knjiga o članih LD	65
Serijske jubilejne značke »70 let SLD« (zlata, srebrna, bronasta)	60

Lovskim organizacijam pošljemo na naročilnico, posameznikom pa na naročilo po (poštnem) povzetju.

Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9,
p. p. 505, 61001 Ljubljana

NA OVITKU SLIKE Z MEDNARODNE
RAZSTAVE PSOV, 25. avgusta 1979,
v Ljubljani:

1. Resasti istrijanec
2. Nemški ostrodlaki ptičar Bor, JRPos 60130, oče Aksel Barjanski, JRPos 2718, mati Cila, JRPos 60090, zreditelj Jože Bubnik, Koper, lastnik Darij Nanut, Gorica.
3. Kratkodlaki jazbečar
4. Posavska goniča
Vse foto Vito Šuligoj

NA ZADNJI STRANI OVITKA SLIKE
Z ODKRITJA SPOMINSKE PLOŠČE
EDVARDU KARDELJU, 26. avgusta
1979, na Velem polju:

Zgornji slike

— levo:

**Pepca Kardelj gre proti lovski koči
na Velem polju, kjer so lovci vzdali
spominsko ploščo**

— desno:

**Lovski rog je oznanil in zaključil
svečanost**

Srednji slike

— levo:

**Ivan Fabjan, direktor Zavoda za go-
jitev divjadi Triglav, pozdravlja Miho
Marinka, ki je kljub mnogim svojim
letom, težavni poti in slabemu vre-
menu prišel na svečanost**

— desno:

**Pri mizi Miha Marinko in Pepca Kar-
delj. Stojijo pa Vinko Hafner, Janez
Vipotnik, Lado Švigelj**

Spodnji slike

— levo:

**Planinci, lovci in drugi se zbirajo k
svečanosti**

— desno:

**Spominsko ploščo je odkril dr. Ma-
rijan Brecelj**

Avtorja fotografij Julijan Črv in Blaž
Krže

MALI OGLASI

Prodaj: češko bokarico, kal. 16—7 ×
× 57 R, z naprožnim in strelnim dalj-
nogledom 3—9 × 40; vložno cev .22 l.
r. super za kal. 12; nemške prepeličarje
rjavce. — Bernard Pungerčič, 68290
Sevnica, tel. (068) 81 106.

Prodaj dvocevko šibrenico SUHL, kal.
16/70, dobro ohranjeno. — Ivo Brenčič,
Moše Pijade 10, 63000 Celje.

Prodaj lovsko puško bokarico, izdelek
puškarne Fanzo, Borovlje, kal. 16 —
7 × 57 R s Zeissovimi strelnimi daljno-
gledom. Pod topoli 5, (Murgle — Trno-
vo), Ljubljana, telefon (061) 264 579.

Prodaj skoraj novo boroveljsko boka-
rico, bogato gravirano, kal. 12—7 × 65
R, z menjalnima cevema kal. 12—12,
z montiranim strelnim daljnogledom.
Slavko Knapič, Predoslje 135, 64000
Kranj, tel. (064) 24 906.

Prodaj Zeissov strelni daljnogled, 4 ×
povečava, v dobrem stanju. — Viktor
Kurent, Verdnikova 29, 61231 Črnuče —
Ljubljana.

Prodaj tri kratkodlake istrske goniče
(samce), poležene 27. 6. 1979, odličnih
staršev, oče CACIB. — Alojz Tekavec,
Tavžlje 2, 61380 Cerknica.

Prodaj lovsko terierko, staro 16 me-
secev, odličnih staršev. — Alojz Avse-
nik, Letališka 12, 64248 Lesce.

Prodaj dve leti starega istrskega go-
niča. Informacije po telefonu (061)
311 864 ali na naslov: Albin Ukmar,
Budanje 81, 65271 Vipava.

Prodaj kratkodlako madž. vižlo — psa
starega dve leti, z odlično telesno oce-
no, CAC. — Robert Delorenzo, Polje,
Cesta V št. 3, 61260 Ljubljana-Polje.

Prodaj lovsko terierko, staro 3 mese-
ce, z rodovnikom, odličnih prednikov.
— Franc Ivenčnik, 63222 Svetelka —
Dramlje (3 B).

Prodaj 3 istrske goniče (pse), pole-
žene 14. maja letos. Starši s prav do-
bro telesno oceno in z opravljenimi PNZ.
— Ludvik Praznik, Primskovo 2, 61276
Primskovo (na Dolenjskem).

